

Nr 9 1953

35 ARG.

UPPLAGA: 11.200 EX

BRANDKÅRS-

tidsskrift

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 213606 - POSTGIROKONTO NR 4870

Restvärden

Av rektorn för Statens Brandskola, kapten T. Mohlin

I facktidskrifterna införda redogörelser för timade eldsvådor omfattar i allmänhet en beskrivning av brandobjektet, utgångsläget, släckningsarbetets genomförande, ev. anmärkningsvärda iakttagelser samt slutligen skadans omfattning, angiven med stöd av utbetalat försäkringsbelopp. Den senare uppgiften kommer likt en ganska enahanda dessert på de i övrigt omväxlande och lärrika anrättningar, som beskrivningen av de direkta släckningsåtgärderna och andra omständigheter ofta utgör. Eftersom det är eldsläckaren som skriver, är detta ganska naturligt.

Likväl är ej endast skadans storlek utan även det sätt varpå den uppkommit av största betydelse. Ändamålet med eldsläckningen är nämligen att rädda värden. Endast om man känner skadeorsakerna kan räddningsarbetet genomföras rationellt. Låt oss göra det tankeexperimentet, att eldsvådan beskrivits av den reglerande brandingenjören. Säkerligen skulle denne framlägga en hel del synpunkter, som eldsläckaren ej berör. Här skulle vi inte få läsa om hur strålarna insattes, stegarna restes m. m., men väl att lagret av textilvaror förlorat så och så mycket i värde på grund av skador, som röken vållat, eller att några särskilt känsliga delar på den fina och svårersättliga maskinen tyvärr blivit så rostbelagda, att maskinens användbarhet äventyrats. Om man däremot i god tid vidtagit de eller de åtgärderna, hade sanno-

likt skadorna kunnat nedbringas högst väsentligt.

Det goda resultatet är således ej endast beroende på hur släckningen genomföres utan även hur brandplatsen omhändertages under och efter släckningen.

Historiska synpunkter.

I äldre tider var vådelden för de hopgyttade träbebyggda städerna ett ständigt och ytterst allvarligt hot. Skräcken för brand var stor. Kom elden lös gällde det att med alla tillgängliga medel slå ned den så snabbt som möjligt. Att ägna uppmärksamhet åt de skador, som släckningen eventuellt förde med sig, låg säkerligen helt utanför släckningsledningens och släckningsmanskaps horisont. Lyckades man stoppa eldens härjningar, innan den tagit med sig ett flertal fastigheter, kunde man känna sig nöjd.

Först under 1800-talet ändrades förhållandena markant. Dock vittnar ännu midsommaren 1888, då Umeå, Sundsvall och Lilla Edet samma dag drabbades av katastrofbrand, om att samhällsbränderna alltjämt ligger oss ganska nära i tiden. Kanske har vi inte ens i dessa dagar lyckats att helt befria oss från det hotfulla intrycket? Jag ber läsaren vara vänlig att fortsättningsvis ha detta perspektiv i minnet.

Under 1800-talet anlades kommunala vattenledningar, och brandkårer började ersätta

de tidigare på medborgerlig plikt grundade släckningsstyrkorna. Såväl de tekniska medlen som eldsläckningsorganisationerna utvecklades och stärktes efter hand. Stadsplaner och byggnadssätt förbättrades samtidigt. Som en direkt följd av dessa genomgripande förändringar upphörde under 1800-talet senare hälft efter hand de förr så fruktade stadsbränderna.

Medvetandet om att äga medel varmed tidigare förekommande brandkatastrofer kunde förhindras, medverkade otvivelaktigt till ett lugnare, mera målmedvetet och därmed även resultatrikare bekämpande av hotfulla eldsvådor. Det är emellertid fullt förklarligt, om den generation, för vilken brandförsvarets ökade möjligheter var en nyhet, behöll den gamla föreställningen, att en större brand alltid var ett frö, ur vilket en katastrof kunde växa fram. Det är lika förklarligt, om denna inställning påverkade de nuyppsatta brandkårerna, som på grund av bristande erfarenhet knappast hade möjligheter att sakligt bedöma sina förutsättningar. De levde i en tid, då det hot, som samhällsbränderna i århundraden utgjort, ännu ej släppt sitt grepp, vilket vi som hunnit samla erfarenheter bör betänka.

Om därför i någon mån den panikartade hetsighet, som med all säkerhet vilade över forna tiders eldsläckning, delvis togs i arv och om alltjämt målet var att till varje pris och med alla medel slå ned elden, så var detta helt naturligt. Inför den osäkerhet, som alltid vidlåder nyheter, var inställningen att släcka utan hänsyn till de skador, som släckningsarbetet kunde vålla, säkert berättigad.

Då jag ser tillbaka, har jag emellertid ett intryck av att de hänsynslösa släckningsidéerna fick följa med onödigt länge. Det är möjligt, att jag misstager mig men minnet från de första eldsvådorna, särskilt vindseldsvådor, som jag för ett trettiotal år sedan deltog i, har gett mig detta intryck, då jag ser dem ur dagens synvinkel. Det talades visserligen om att spara på vatten, men materielen var inte utformad för en sådan uppgift. Rökskador ansågs närmast som en naturlig och oundviklig följd av branden. I alla händelser framhölls aldrig möjligheten eller önskvärdheten att vidtaga motåtgärder. Däremot poängterades alltid vikten av att släckningsstyrkan kom hem så fort som möjligt för att åter vara i beredskap. Snabbsläckning i allmänhet och på vindar i synnerhet måste gå ut över de underliggande våningsplanen. Det är ofrånkomligt. I en storstad med

flera stationer fanns det på 1920-talet knappast något bärande skäl att med hänsyn till samhällets säkerhet hetsa en i verksamhet varande avdelning. Så tätt kom inte eldsvådorna, och det fanns så gott som alltid ett flertal avdelningar i beredskap. Utan någon som helst risk kunde en mindre styrka lugnt och målmedvetet fått fullfölja eftersläckningen. Var denna, som det förefaller, något överdrivna hets ett omedvetet arv från gångna tiders svåra bränder?

Brandkåren i en annan av våra större städer var omtalad för sina snabba och ingalunda riskfria färder från eldstället också med beredskapen som motiv. Visst var det käckt, men var det ändamålsenligt?

Den första soteld, jag som aspirant var med om att släcka, behandlades också käckt. Befälet fördes av en äldre brandmästare. Vi stod på taket med en pyttsspruta och gjorde oss beredda att pumpa ned vatten i den brinnande pipen, f. ö. en i och för sig diskutabel metod. Då kom ordern "öppna locket och stjälp ned vattnet i skorsten. Det går fortare." Det fanns inget att anmärka på det ångmoln som kom upp. "Gå ned i närmaste kök och fyll sprutan." Och så fick skorstenen en omgång till. Vid invändig inventering kunde man konstatera, att inte allt vattnet gått upp i ånga. I köken rann sotvatten på väggarna under spiselkuporna. Kvinnorna i köken var inte enbart älskvärda. Jag hade senare tillfälle bevittna flera liknande skorstensbehandlingar.

Var inte denna form av snabbhet väl överdriven, och medverkade den ej till att framkalla mera våld än nöden krävde? Kan inte möjligen mentaliteten i och för sig betraktas som en reminiscens från forna dagar, då eldsläckningsväsendet var svagt och den röda hagens chanser större?

Jag har här endast strävat att belysa sambandet med gångna tider. På alla områden är det mycket som omedvetet följer med. Det har ingalunda varit min avsikt att på något sätt förringa de förtjänstfulla insatser, som gjordes av den berörda tidens ledande brandchefer. Sannolikt har nämligen brandväsendet aldrig undergått en så snabb och revolutionerande omdaning, som just under denna tid. Det var år av intensiv utveckling och stora förbättringar, framför allt brandväsendets modernisering, som krävde mycket arbete. Ett annat område, som drog intresset till sig, var det förebyggande brandskyddsarbetet, som brandbefälet i de åren grep sig an med. Jag vågar t. o. m.

Telesignals brandalarm
finnes bl. a. hos:

ASEA, Västerås
AB Volvo, Göteborg
Jerfeds Mek. Verkstads AB, Örnsköldsvik
Nya Vermlands-Tidningen, Karlstad
Fastighetskontoret, Hälsingborg
Sabbatsbergs Älderdoms hem, Stockholm
Gällivare Älderdoms hem, Gällivare
Jakobsbergs Barnhem, Karlstad
Socielunds Skol- o. Vårdhem, Strömsholm
Domkyrkan, Härnösand

Upptäcks ett eldsvådettillbud under de första minuterna, innan elden hunnit sprida sig, finnes stora chanser att bekämpa den och begränsa skadorna.

Telesignals brandalarmanläggning larmar, innan elden skjutit fart.

Med Telesignals vilströmskontrollerade, automatiska brandalarmanläggning har Ni en alltid vaken brandvakt i varje lokal dygnet om.

AB Telesignal

Ormbergsvägen 5, Gröndal

Stockholm

Tel. 45 96 60, 45 96 61

Avdelningskontor: Hälsingborg,	Nytorpgatan 87 B	Tel. 130 09
Borås,	Bergdalsgatan 20	„ 208 54
Sundsvall,	Box 818	„ Matfors 457

Helmask nr 474 V
"KLARSIKT"

Klar sikt med "KLARSIKT"

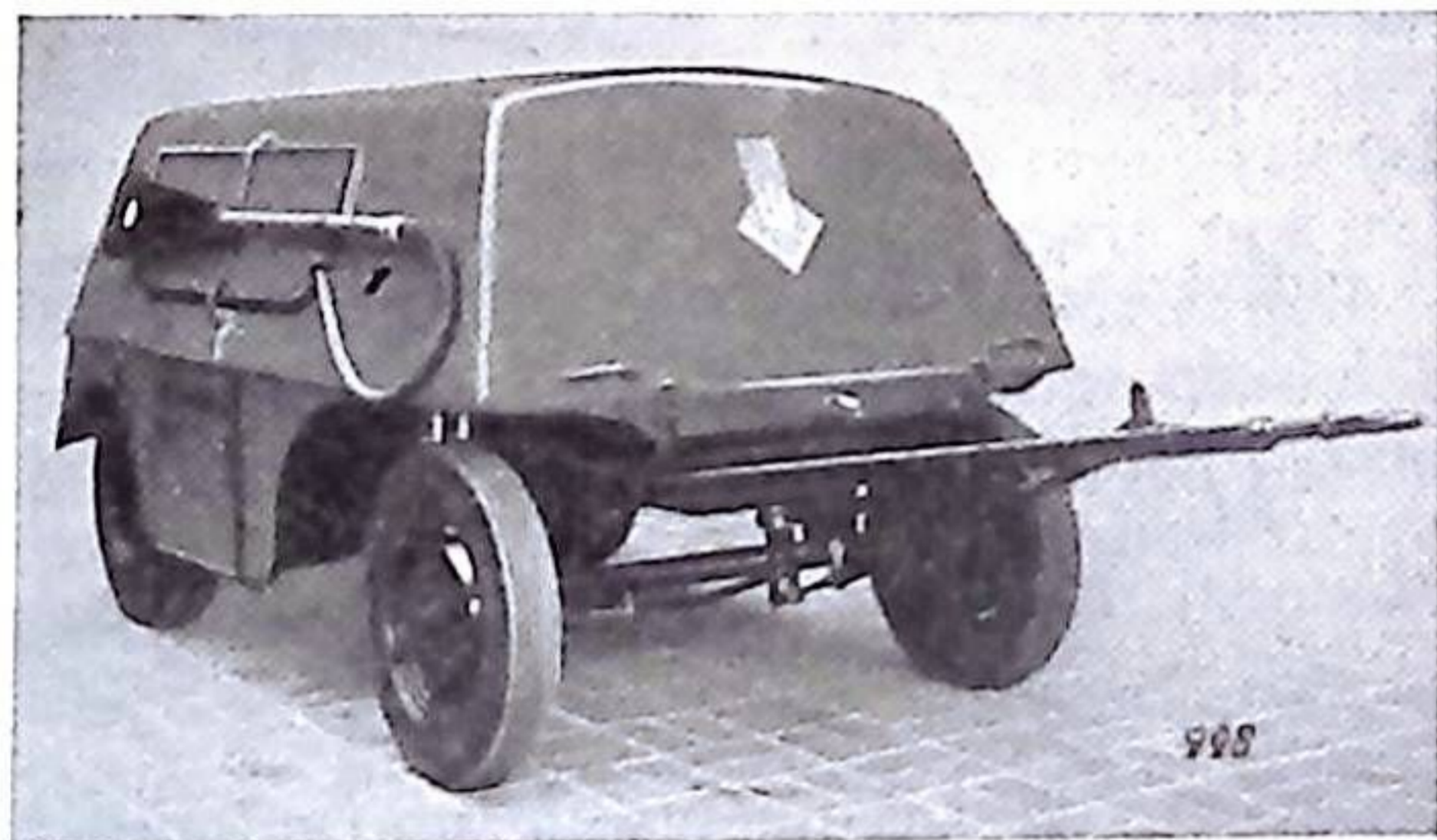
Prova den nya populära och tillförlitliga helmasken "KLARSIKT", som har betydligt större synfält än de vanliga helmaskerna. God passform och in- och utandningsventiler av beprövad konstruktion. En stor imskiva, som täcker hela synfältet, förhindrar effektivt imbildning. Ni arbetar lättare och känner Er säker med "KLARSIKT".

Högeffektfilter nr 98 F mot alla vid en eldsvåda förekommande gaser utom Co. Kr. 10:—/st.

Imskivor 60 mm och 65 mm Ø, dubbelsidigt impregnerade. Kr. 0: 60/par.

BRAND- och ARBETARSKYDDSMATERIEL

Arne Carlsson
Sandviksvägen 32, Hässelby Villastad
Tel. Stockholm 38 10 95

För brandkårer tillverkas även utryckningsaggregat med 4 CO₂-behållare. För industrier transportabla kärror i olika storlekar.

Vikt fullt utrustad: 1400 kg

Fyllning: 240 kg

Maximihastighet: 80 km/tim

Även fasta kolsyra- och vatteneldsläckningsanläggningar av förekommande slag levereras

WALTHER & CIE A. G. Köln-Dellbrück

Ensamrepresentanter:

KASTRUP, GENBERG & CO AB, Regeringsgatan 20, STOCKHOLM

Telefon: 21 51 96, 21 51 97, 11 00 33

Utryckningsaggregat för släckning med kolsyra.

Utrustning:

- 8 behållare med snabbventiler och vardera 30 kg CO₂
- 2 snörör med 2 högtrycksslangar, vardera 24 m långa
- 2 förlängningsslangar, vardera 24 m

Torsionsfjädring
Parkerings- och säkerhetsbroms
Avtagbar skyddskåpa

Måttuppgifter:

Höjd: 1450 mm
Bredd: 1650 mm
Total längd: 4100 mm
(utan dragstång 2630 mm)

ifrågasätta, om inte som en följd härav släckningsteknikens utveckling kom alltför mycket i skymundan.

I detta sammanhang kan det vara anledning påpeka, att släckningsarbetet och dess förbättrande helt vilar på brandbefälet. Med det förebyggande brandskyddet sysslar dock försäkringsanstalterna, Svenska Brandskyddsföreningen, Sprängämnesinspektionen m. fl. Det förebyggande brandskyddet har således flera förespråkare. Givetvis skall brandbefälet ägna sina krafter åt detta betydelsefulla område, men om det ägnas så mycken tid åt förebyggande uppgifter, att släckningstekniken och dess utveckling blir lidande, då är proportionen mellan de olika arbetsuppgifterna inte lycklig. Det finns alltså mycket ogjort på det eldsläckningstekniska området.

Juridiska synpunkter.

I brandlagen §§ 1 och 3 fastställs, att varje kommun skall hålla ett brandförsvar, som tillfredsställer skäliga anspråk på trygghet mot skada av brand samt att brandstyrkan skall vara av betryggande storlek.

Formuleringen är allmänt hållen och kan i likhet med andra grundläggande föreskrifter, som skall täcka stora områden, ge tillfälle till olika tolkningar. I detta fall är det särskilt begreppet "skada av brand", som behöver klarläggas. Ehuru fullt medveten att vid en sådan undersökning frånvaron av juridisk utbildning är en betänklig brist, har jag likväl ansett ett tolkningsförsök försvarbart. Nedanstående är således grundat på vad man populärt plägar kalla bondförstånd.

Rent bokstavligt kan uttrycket "skada av brand" uppfattas så, att brandväsendet skall inom skäliga gränser kunna svara för att egendom ej brinner upp. En sådan tolkning torde emellertid vara allt för snäv. Snarare synes uttrycket "skada av brand" böra tolkas som "skada i samband med brand". Med en sådan tolkning blir innebörden en annan och ställer helt andra krav icke endast på brandväsendets uppgifter utan även på dess arbetsmetoder. Både utbildning och materielanskaffning kommer att påverkas härav.

De skador, som kan uppstå i samband med brand, kan vara av tre slag, nämligen de som vållas

- av elden (värmens);
- av vattnet (släckningsmedlen);
- av röken.

Stundom ser man även uttrycken smutsskador och luktskador, men då dessa alltid har samband med vatten eller rök, eventuellt i samverkan med varandra, synes den ovan angivna uppdelningen kunna täcka alla slag av skador.

Att de förluster själva elden vållar, är "skada av brand" torde vara obestridligt. Men hur är det med vattenskadorna? Här kan man möjligen tänka sig olika tolkningar. Låt oss därför först konstatera, att under alla förhållanden de skador, röken åstadkommer, är en direkt följd av branden och således måste tolkas som "skada av brand". Om det fastslås, att rökskada är att betrakta som "skada av brand", torde det vara svårt att inte inränga vattenskadorna under samma rubrik. Denna tolkning är för övrigt i överensstämmelse med de principer enligt vilka försäkringsanstalterna utbetalar ersättning för skador vållade av brand. Riktlinjer för sådan ersättning återfinnes i försäkringslagen, där i § 82 bl. a. föreskrives "Som brandskada skall ock anses att föremål i samband med brand förkommer eller stjäles eller att det *skadas vid skälig åtgärd till förekommande eller hämmande av brand* eller till bärgning undan brand" (kurs. här).

Brandlagens föreskrifter bör därför tolkas så, att det är brandkårens oavvisliga skyldighet att verkställa släckningen på ett sådant sätt, att de skador, som uppstår i samband med branden, blir så små som möjligt. Följaktligen är det också *kommunens skyldighet att svara för att brandkåren inom skäliga gränser är utrustad här för*.

Det bör således kunna fastslås, att brandkårens uppgift numera ej bör inskränkas till att med alla medel slå ned elden. Släckningen skall ske på ett sådant sätt, att släckningsmedlen ej vållar skador, som kan undvikas. *Det bör vara lika självklart, att brandkårens utrustning skall anpassas efter denna princip, som att en modern brandkår disponerar motorspruta och slang.*

Något annorlunda ställer sig de skador, röken vållar. Ännu vet man tyvärr för litet om olika ämnens rökkänslighet och möjligheterna att minska eller undvika rökskador. Emellertid förefaller det som om medel mot rökens skadliga inverkan är på marsch, även om metodiken ännu ej är tillräckligt utprovad. Måhända kommer inom en ej alltför avlägsen framtid den dag, då åtminstone de större brandkåren får tillgång till sådana medel.

Flertalet brandkårer får väl därför än så

länge nöja sig med de resultat, som kan nå med påpasslig utluftning, en åtgärd som alltför ofta förbises. Långvarig påverkan av rök resulterar i betydligt svårare skador än kortvarig. Ett sorts bevis härför är, att det inte går att röka korv eller fläsk genom att "doppa" föremålet i rök. Det måste hänga en längre tid. Omdömesgill utluftning, ej endast av den brandskadade lokalen utan även av omgivningen, är ett medel, som alla brandkårer kan begagna, och som de i anslutning till ovan förda resonemang är skyldiga att begagna, så snart elden är under kontroll.

De medelstora inomhuseldsvådorna.

Med hänsyn till storleksordningen kan eldsvådorna uppdelas i tre grupper: stora, medelstora och små. Var gränserna skall dragas kan vara en smaksak, men med stora eldsvådor menas här de, som är av katastrofartad natur och som fordrar ett eller annat tiotal slangledning- ar. Medlen att nedbringa skadorna vid de verkligt stora eldsvådorna, d. v. s. sådana, som drabbar storindustrin och dess upplag, ligger huvudsakligen inom det förebyggande området och faller därför knappast inom ramen för denna artikel, även om de här nedan framförda synpunkterna i vissa fall kan vara tillämpliga. Med små eldsvådor och tillbud följer inga skadeproblem av betydelse och de kan således här lämnas utan avseende. Återstår således de medelstora eldsvådorna framför allt de, som härjar inomhus och som för att närmare ange storleksordningen, i allmänhet fordrar en eller ett par tre slangledningar, stundom något flera. Eftersom antalet eldsvådor av detta slag är avsevärt och skadorna ofta ansevärdiga, bör en förfining av släckningsarbetet, om uttrycket tillåtes, icke obetydligt kunna nedbringa skadevolymen.

Värderäddning.

Verksamheten i samband med en eldsvåda kan uppdelas i tre perioder.

För det första släckning inklusive eftersläckning och av brandkåren ev. ombesörjd bevakning, kort och gott den tid, som brandkåren är på platsen.

För det andra den tid, som förflyter, sedan brandkåren lämnat eldstället, till dess brandingenjören kommer för att reglera skadan.

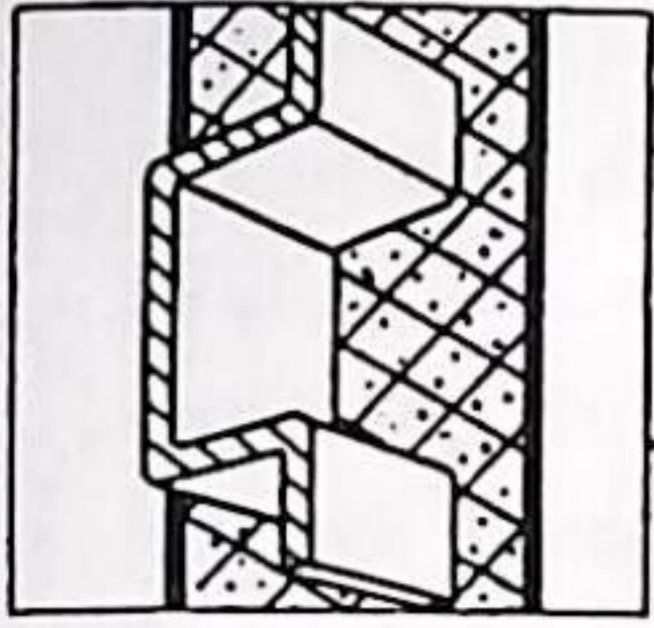
För det tredje skaderegleringen.

När brandkåren eller brandingenjören befinner sig på platsen, finns tillgång till sakkunnigt folk, som bör kunna vidtaga lämpliga åtgärder eller biträda med råd och anvisningar. Den period, som förflyter från brandkårens inryckning till brandingenjörens ankomst, är emellertid en blotta, under vilket ett flertal följdskador av olika slag kan uppstå. Det är angeläget försöka överbrygga detta tomrum, som hittills ej varit föremål för önskvärd uppmärksamhet. För närvarande är det ingalunda lätt att ge anvisningar för hur detta skall ske. Under alla förhållanden kan ej brandkårerna åläggas att direkt biträda med räddningsarbete, sedan elden väl är släckt. Brandlagen ger i detta hänseende klara direktiv. I § 11 föreskrives bl. a. "För tillsyn, röjning eller annat dylikt arbete efter brand, vilket ej är att hänföra till eftersläckning, har ägaren att tillhandahålla erforderlig arbetskraft". Däremot är det önskvärt, att brandbefälet efter avslutad släckning kan ge ägaren anvisningar, så att icke inventarier och varor, som ännu ej tagit skada, förlorar i värde, därför att de ej ägnas nödig omsorg. Just på detta område skulle det vara av största betydelse, om samarbetet mellan brandbefäl och brandingenjörer kunde göras mera fruktbarande. Vid räddning av restvärden kommer brandingenjören på grund av sin erfarenhet och sitt sysslande med ekonomiska frågor alltid att besitta erfarenheter och kunskaper, som brandbefälet näppeligen kan förskaffa sig. Brandbefälet behöver därför brandingenjörens stöd. Tyvärr kan man ej räkna med att brandingenjören omedelbart kan komma till platsen, vilket vore den rationellaste lösningen.

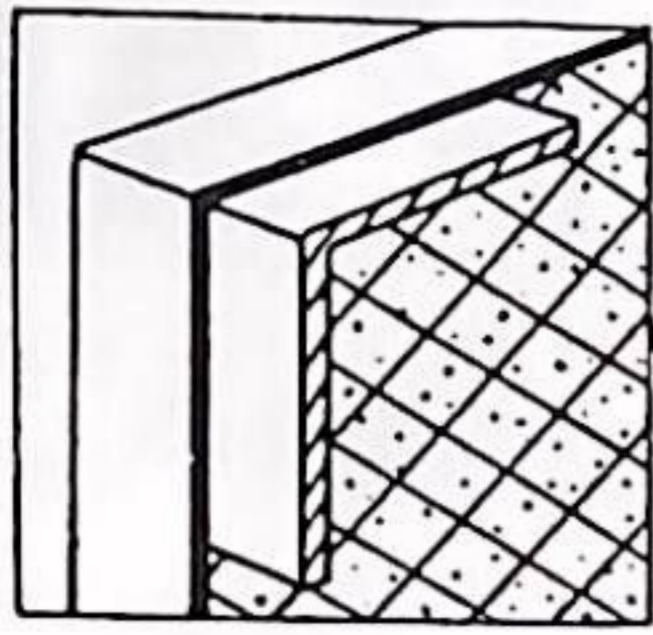
En tredje person, som bör ha intresse av räddningsarbetet, är försäkringstagaren. Även om han har viljan, vilket dessvärre inte alltid torde vara fallet, saknar han erfarenheter och oftast även kunskaper. Han behöver således anvisningar. Ju tidigare dessa delges honom desto bättre. Närmast tillhands för en sådan uppgift är eldsläckningsledaren, som befinner sig på platsen. Här föreligger således ytterligare en anledning för brandbefälet att sätta sig in i räddningsarbetets olika sidor.

Därmed uppstår frågan, hur detta praktiskt skall genomföras. Förmodligen räcker det ej med att ge brandbefälet vissa grundkunskaper inom detta område. Härför talar icke endast den snabba tekniska utvecklingen, som ständigt för fram nya varor och metoder utan även att det ofta är nya erfarenheter eller småfinesser,

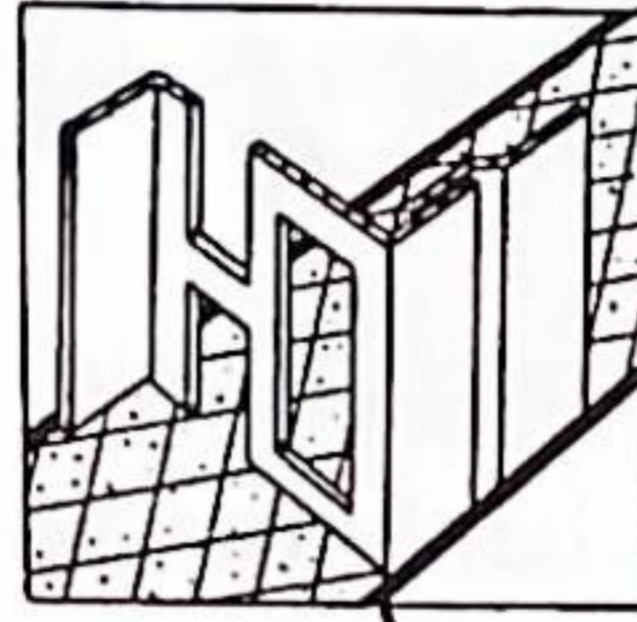
HORISONTALSTAG
av 3 mm plåt ger extra motståndskraft vid brand och ökar dörrens livslängd.

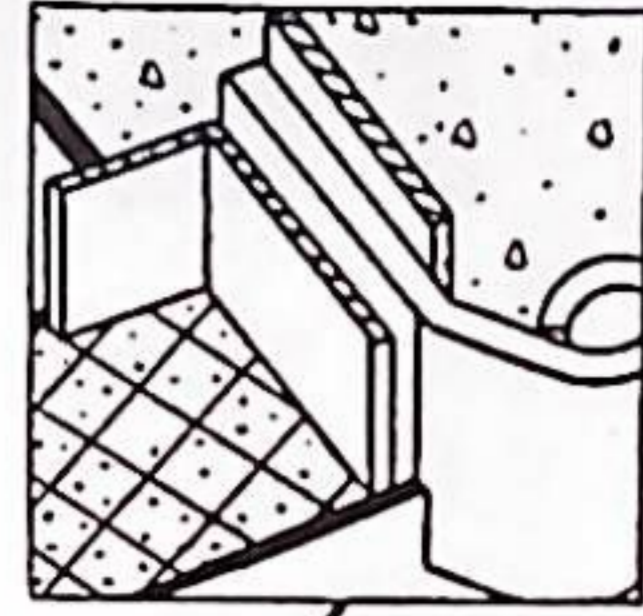
HÖRNFÖRSTÄRKNING
i alla fyra hörnen ger extra stadga och täthet åt dörren.

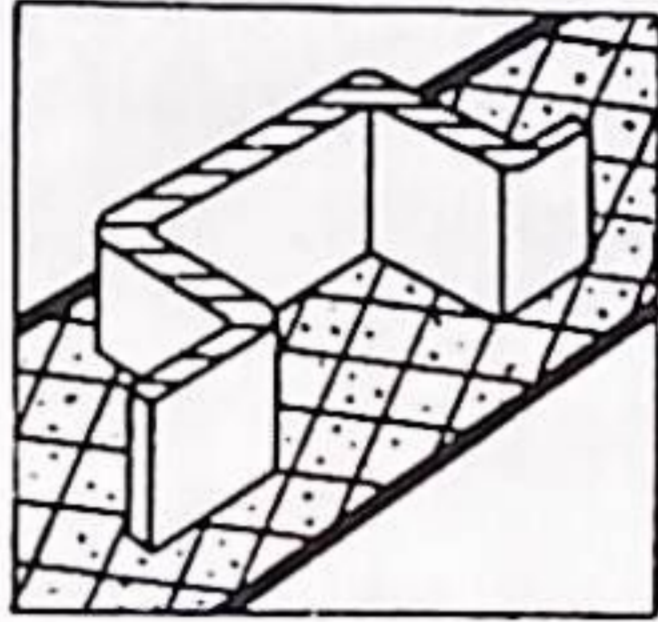
MELLANSTAGEN,
de s.k. "hakprofilerna" binder samman dörrplåtarna utan skruv, nit eller svetsförband. Den speciella perforeringen hindrar effektivt värmens genomledning.

FÖRSTÄRKNING FÖR GÅNGJÄRN
Gångjärnens säkra fastsättning i såväl dörr som karm minskar utgifterna för justering.

VERTIKALSTAG
av 3 mm plåt s.k. "brandstag" hindrar dörren från att bukta sig vid brand. Ökar dörrens livslängd.

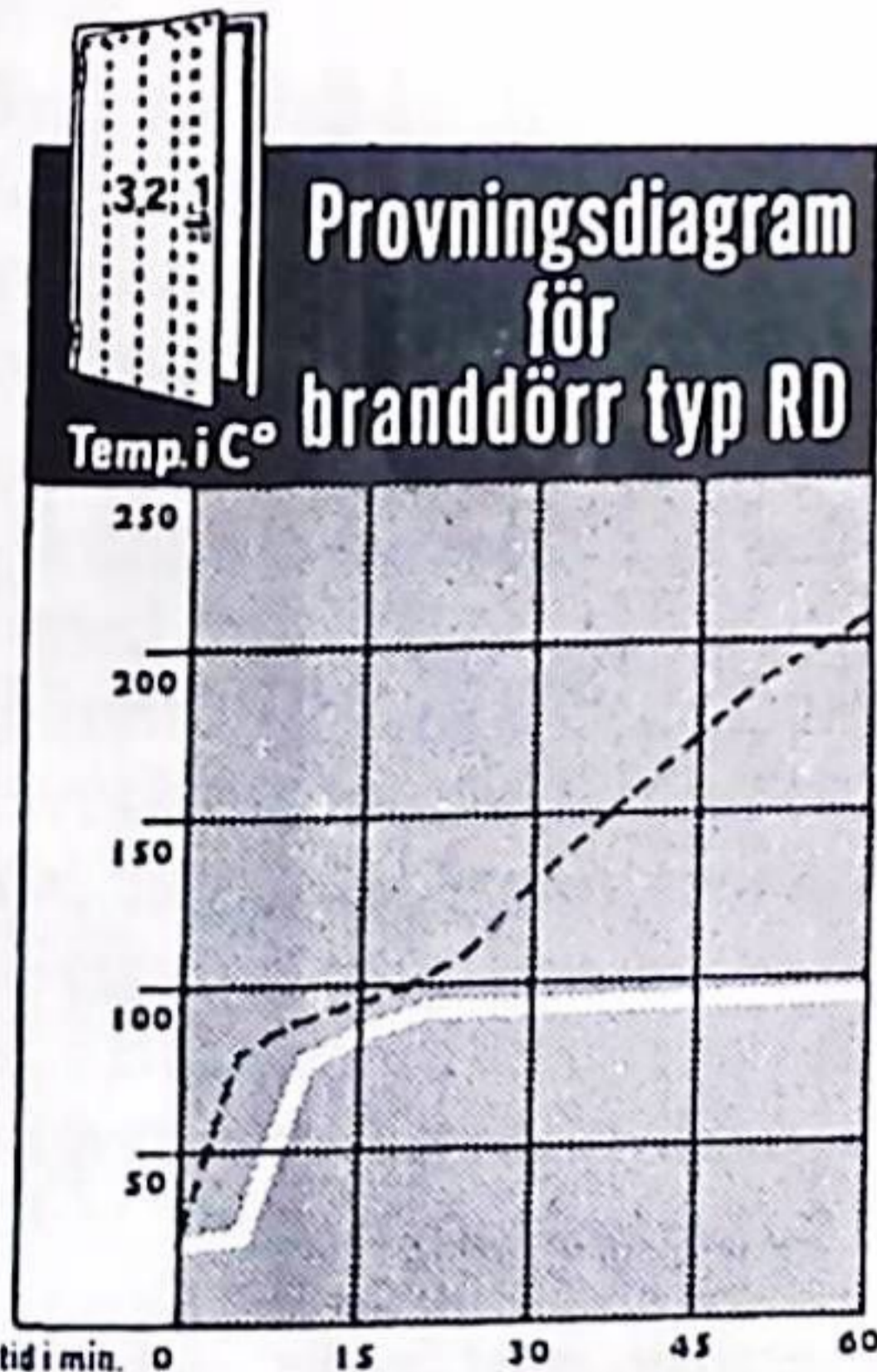

FASTA BAKREGLAR
säkrar dörren i karmen även om gångjärnen deformerats vid brand eller inbrottsförsök.

**Konstruktions-
finesser**
jämfört
"kassaskåps-
isolering"

gör **RD-DÖRREN** överträffad

Mätpunkternas placering

- ① Vid låslådan, som utgör ca 2 % av dörrens totala yta.
- ② På en punkt mellan stagprofilerna, där utrymmet mellan dörrplåtarna enbart utgöres av isoleringsmassa.
- ③ På en av stagprofilerna.

Studera ovanstående bilder! De representera RD-dörrens konstruktiva "mervärden". Tillammans med den fast gjutna isoleringsmassan bilda dessa "kärnan" i RD-dörren.

Vid officiell brandprovning av RD-dörren erhöles vidstående diagram, som visar tempera-

turen på dörrens luftsida. Provnigen pågick under 1 timma i en temperatur upp till 925°C och gav detta enastående resultat tack vare massans höga isoleringseffekt.

RD-dörren är brandhärdig klass B 1 och fyller dessutom sin uppgift som stark och bekväm gångdörr.

Vill Ni ha fler tekniska data om RD-dörren, skriv eller ring efter vår broschyr.

ROSENGRENS

för värden av värden

E. A. ROSENGRENS AB GÖTEBORG STOCKHOLM MALMÖ NORRKÖPING

Franz A. Parsch

Tysklands äldsta brandslangfabrik

Ibbenbüren Westdeutschland

grundad 1765

a) invändigt gummerad linnebrandslang "SPECIAL-LÄTTVIKTSTYP"

Denna PARSCH - lättviktsslang har konstruerats enligt de specialfordringar ang. vikt och hållfasthet, som svensk brandkärsexpert uppställt.

Vikt: t. e. 3" Ø = 700 gram/mtr.

Minstsprängningstryck: t. e. 3" Ø = 35 kg/cm².

b) invändigt gummerad linnebrandslang "Normalviktstyp"

Av kontinentens brandkärer mest använda typ.

Vikt: t. e. 3" Ø = 1000 gram/mtr.

Minstsprängningstryck: t. e. 3" Ø = 40 kg/cm².

Såväl a) som b) har bevisligt lågt friktionsmotstånd.

*Dessa PARSCH-slangtyper utmärker sig genom att gummi-
varv och vävnad med hittills inte uppnådd intensitet är
ihopfogade endast genom vulkanisering d. v. s. utan an-
vändning av något klistermedel eller gummilösning
(PARSCH-patent sökt).*

*Genom denna absoluta vulkanisering vinner dessa
PARSCH-slangtyper en särskilt stor livslängd och slitstyrka.*

- c) PARSCH's ogummerade brandslang av dubbelt kokad I a irländsk Silberflachs (rent linnegarn) med 12 inslagstrådar uppfyller de högsta anspråk. STATENS PROVNINGSANSTALTS intyg nr 59927 bevisar denna slang's anpassning till RIKSFÖRBUNDETS täthetsföreskrifter. Garanterat minstsprängningstryck: 40 kg/cm².

Samtliga P A R S C H - slangtyper är rundvävda och impregnerade mot röta och levereras i alla diametrar från 1" upptill 4 1/2"

genom

svenska brandslanggrosshandeln.

Brandkårens slangproblem

Vid Svenska Brandkårens Riksförbunds årsmöte den 26 juni i år i Luleå höll 1:e brandingenjör I. Strömdahl ett ovanligt intressant och givande föredrag om "Brandkårens slangproblem — 1 1/4" eller 1 1/2"? 2 1/2", 3" eller 4"? Gummerad eller ogummerad?" Föredraget var baserat på omfattande undersökningar och försök. Tyvärr är det av utrymmesskäl icke möjligt att i tidskriften införa hela det värdefulla föredraget. Det föreligger i stället i en broschyr, som livligt rekommenderas för studium. Rekvisition av broschyren sker hos Svenska Brandkårens Riksförbund, Jakobsgatan 14, Stockholm C. Priset för densamma är kr. 5:—.

Vi återge här den i lättare stil hållna inledningen till föredraget.

Det är brandriksdag i stån. Vi träffar några av deltagarna i animerat samspråk. Ämnet är aktuellt. Vi lyssnar:

— "Nej, ni har fel, gubbar, fel från början till slut! Gör som jag, skaffa er 4" ogummerad. Det är nånting att komma med det!"

— "Du är tokig! Den slangen blir ju som plåt när man skall ha hem den. Och ömtålig för hemtransportens vedermödor som skum för alkohol. Och vilket problem med kopplingarna! Nej, vi har varit blygsammare. Vi ska' ha gummerad 76:a. Så för oss är åtminstone kopplingarna inte något problem."

— "Men har Du tänkt på, att den slangen väger dubbelt så mycket som ogummerad 63:a? Varför

inte köra med dubblerade 63:or istället? Då får Du hanterligare slang och bättre säkerhet om det blir slangbrott!"

— "Ja, jag håller med om att 3"-slangen är tung. Jag vet faktiskt inte riktigt hur vi ska' stuva den på bilarna. På slangkärnan går det bra men det blir bara 4—5 längder mot 8—10 av 63:an. Och i slanglådorna, som rymmer två 63:or, får vi inte ens med en 76:a. Om bara den där nya slangen med nylon och tunn gummering varit något starkare kunde kanske den ha blivit lösningen."

som är avgörande för resultatet. Fortlöpande kontakt mellan den släckande parten och den skadereglerande sakkunskapen synes därför högeligen önskvärd.

Är det tänkbart, att försäkringsanstalterna skulle kunna underlätta kontakten genom att ordna med rådfrågningsmöjligheter? Förslaget är måhända ej genomförbart men en blygsam försöksverksamhet, till en början i de större städerna, kan möjligen ge en del uppslag. Ett kort telefonsamtal skulle kanske rädda stora värden. Brandbefälets inställning till värderedningen skulle sannolikt gynnsamt påverkas, vilket inte är det minst värdefulla.

En annan väg är särskilda räddningsavdelningar, placerade i de större städerna och med utryckningsmöjligheter inom den närmaste omnejden. Men är det en ekonomiskt överkomlig lösning? Fördelen med en sådan organisation är, att den kan medföra tjänlig materiel. Men den kostar pengar, och frågan är, om den med våra förhållanden kan löna sig. En del av

det arbete, som liknande avdelningar utför utomlands, ombesörjes redan av de svenska brandkårens och torde också i förbättrad form utan större olägenhet och kostnad kunna läggas på brandväsendet, åtminstone i de stora och medelstora städerna.

Under alla förhållanden och utan några nämnvärda extra utgifter bör emellertid bättre kontakt mellan brandbefälet och brandingenjörerna kunna åvägbringas. Visserligen har kontakten under det senaste decenniet avsevärt förbättrats inte minst tack vare gemensamma besiktningar på storindustrin samt de gemensamma årsmötena, men samarbetet vid eldsvådorna är ännu otillräckligt.

Bättre samarbete på denna punkt synes vara en redan nu framkomlig form, ur vilken ett metodiskt genomförbart värderedningsarbete, räknat från brandkårens ankomst till den slutgiltiga brandskaderegleringen, bör kunna utveckla sig.

— "Jag hör att ni pratar slang, pojkar! Jag får hem min nya 76:a vilken dag som helst."

— "Gummerad?"

— "Nej ogummerad, förstås! Den gummerade är för tung. Och för dyr. Och för svår att sköta med mina enkla anordningar därhemma."

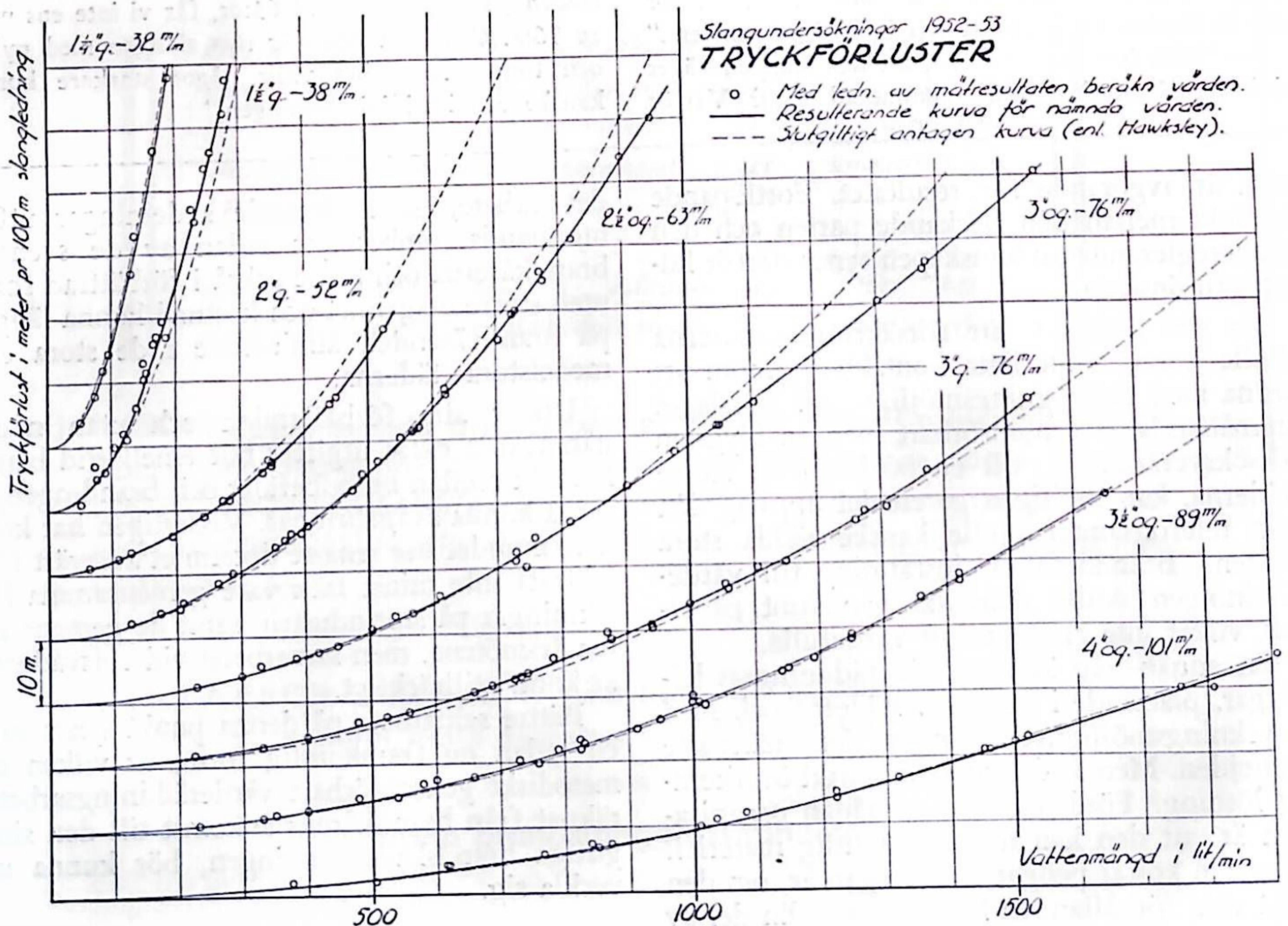
— "Hör ni gubbar! Lyssna till en vis mans ord ett slag! Varför bråka om nya slangdimensioner? Vi har klarat oss bra med vår gamla 63:a nu i årtionden. Den är lätt och smidig. Den duger både som transportslang och som manöverslang. Den tillverkas i landet. Låt oss behålla den och vara nöjda! Staten köper stora kvantiteter av den slangen. Det måste väl vara något av en garanti det! Nej, problemet är inte ett slangproblem utan ett motorsprutproblem! Det är där någonting måste göras och det bums. Våra sprutnormer är olämpliga och den hejdlösa floden av spruttyper, snart sagt en för varje hel liter mellan 500 och 3000, tycks det aldrig bli någon ordning på. Nej, ge oss några få typer, gjorda efter förnuftiga normer. Standardisera sugslangsdimensioner och -gångor! Ja — och så låt tryckslangen vara. 63:an är bra!"

— "Du har rätt i det mesta Du säger om motorsprutorna. Men det är faktiskt så som en klok man sa' vid något tillfälle: utan klarhet i slangfrågan kan vi inte klara ut sprutproblemet. Och jag tycker inte att svenskt brandväsen så där utan vidare skall acceptera den slangmateriel, som våra förfäder satt i händerna på oss. Den *kanske* är den bästa. Men tekniken har gått framåt. Vad som passade för en mansålder sedan behöver inte vara det bästa i dag. Jag tycker att man förutsättningslöst ska försöka klara ut problemen — förresten de viktigaste vi har — slangproblemet först och sprutfrågan sedan!"

— "Det var nå'n som sa att kopplingarna inte är något problem. Tillåt mig fråga: vad menas då med problem? Kan man tänka sig något mera problematiskt än våra kopplingar? Och en annan sak: vi har bara pratat grov slang. Men smalslangen är väl ett problem den med! Vad ska man ha? Ska' man ha 1 1/4" eller 1 1/2"? Ska' den vara gummerad eller ogummerad? Ska man ha 10 eller 14 mm munstycke till smalslang? Kan ingen jäkel svara på allt detta!"

*

Brandingenjör Strömdahls föredrag avslutades med ett antal frågor. Genom Riksförbundets försorg kom-

*ANSUL 30 B
Innehåller ca 14 kg pulver*

ANSUL-produkterna

ANSUL 30 B pulverdimsläckaren har nu provats och **godkänts** av Statens Provningsanstalt, Svenska Tarifför-
eningen och Kungl. Kommerskollegium.

På grund av sin överlägsna släckningsförmåga på bl. a.
bensin- och oljebränder fortsätter den sitt segertåg i vårt
land liksom tidigare över hela världen.

ANSUL 350

Vi citera "Fire Engineering" April 1952.

"En brand i en oljekälla, som rasat okontroll-
lerad i fem dygn i las Mercedes oljefält i Vene-
zuela (Texas Company) släcktes nyligen med
pulverdimma på exakt 50 sekunder . . .

Efter att förgäves ha försökt släcka med
andra medel, kallade bolaget genom radion
på hjälp och sex ANSUL 150 fördes snabbt
till brandplatsen per bil från olika delar av
landet . . .

Texas Company flög även 20 st. ANSUL
30 B till platsen . . .

Under tiden gjordes inga ytterligare försök
att släcka. Klockan 10 på morgonen den 5:e
dagen gjordes dock ett sista försök att släcka elden med ånga, vilket totalt miss-
lyckades. 10 minuter senare stodo 6 st. ANSUL 150 beredda till aktion och på 50
sekunder var elden släckt."

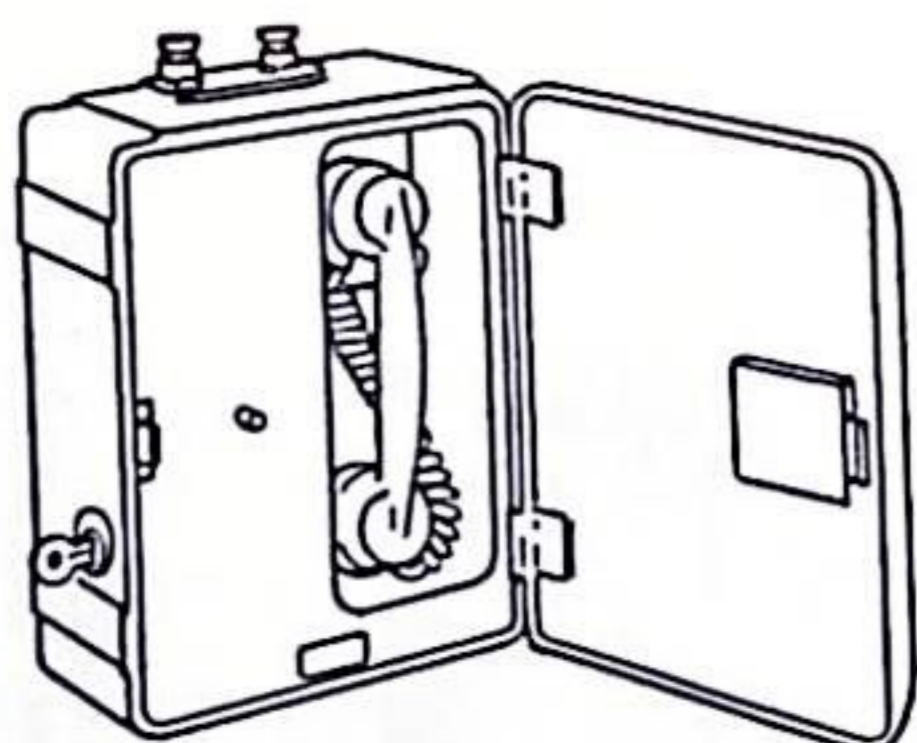
*ANSUL 350 S
innehåller 300 lbs (ca 135 kg) pulver.
Levereras på hjul eller stationärt.*

AKTIEBOLAGET CALMUS

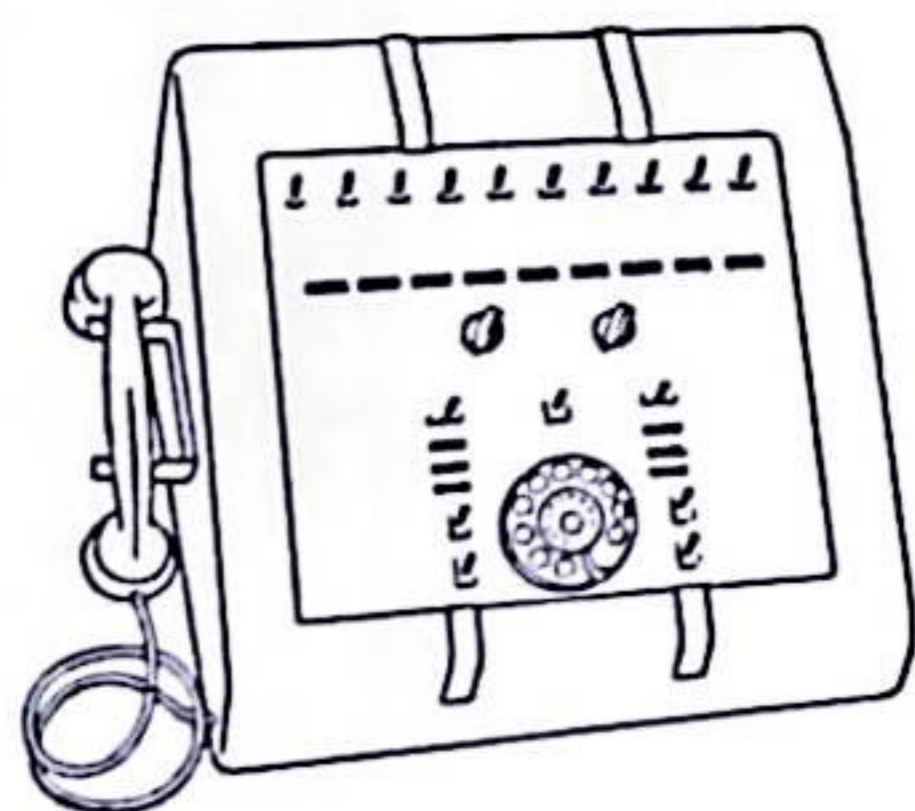
Eriksbergsgatan 38, STOCKHOLM - Tel. 20 10 21, 20 10 32

röda sekunder

En ny brandtelefon till allmänhetens tjänst — till Brandkårens och Polisens hjälp. Efter fyra års intensivt arbete har AB FRILI nöjet presentera en brandtelefon, som svarar mot de högst ställda anspråk. Vi kan erbjuda både stjärn- och slingsystem med följande tekniska fördelar:

Omedelbart katastroflarm, när skåpdörr öppnas. Skilda signaler för katastrof- och tjänsteanrop. Katastrofanrop har företräde framför tjänsteanrop och bryter automatiskt bort pågående tjänstesamtal. Direkt samtalsförbindelse mellan central och skåp. Identifiering av anropande skåp. Felindikering samt även samtalsmöjlighet vid olika fel. Möjlighet att vidarekoppla samtal.

*frili-
telenät
säljes
av*

AB FRILI

HAMMARBY FABRIKSVÄG 43 B STOCKHOLM 20, TEL. 42 85 38, 42 85 58

Luleåkongress i rekordvärme

Med de nordiska ländernas solbelysta flaggor i topp utanför nya läroverket hälsade Luleå — vårt lands nordligaste residensstad — deltagarna i Riksförbundets årsmöte 1953 välkomna. Glittrande vatten, vacker grönska i parker och trädgårdar och en molnfri himmel skapade redan från första stund en trivsel och samhörighet mellan staden och kongressdeltagarna. Många från landets sydligare nejder hade nog rest mot norr i förhoppning att få njuta litet av den förmodade svalkan i Norrland, men därav blev intet. Kongressdeltagarna voro faktiskt varmare än någonsin tidigare i Riksförbundets historia, men så hade också Luleå som första punkt i gästfrihetens tecken beställt rekordvärme. Och är det någon som hädanefter anser att det blir kallare norrut, så avlivar vi den historien omedelbart.

Industribesök.

Den 26 juni re'n i arla morgonstunden samlades kongressdeltagarna på läroverkets solbelysta gård och i abonnerade bussar gick färden genom stadens breda gator och nybyggda delar ut till Norrbottens järnverk, vars anläggningar under sakkunnig ledning noggrant besågos. Deltagarna imponerades av den storartade och ur brandskyddssynpunkt väl planlagda industrien. Det släckande brandförsvaret var väl tillgodosett och vann berättigad uppmärksamhet. De vänliga ciceronerna gjorde allt vad i deras förmåga stod för att visa hela anläggningen på den korta tid, som stod till för-

fogande, och hade fullt arbete med att besvara den mängd av frågor, som de vetgiriga deltagarna ideligen framställde såväl om driften som om brandskyddet.

Årsmötet. Dir. Bylund hedersledamot.

Omedelbart efter återkomsten från besöket vid järnverket samlades deltagarna till förbundets enskilda årsmöte, som öppnades av förbundets ordförande. Landshövding Mossberg hyllade härvid i varmhjärtade ordalag konsul Gustaf Groth, Luleå, och överlämnade Riksförbundets silvermedalj. Konsul Groth är en av initiativtagarna till det år 1935 bildade Norrbottens läns brandkårsförbund och har allt från början varit dess vice ordförande, och landshövdingen framhöll att utmärkelsen icke endast utgjorde ett tack för vad konsul Groth hittills gjort utan även för allt vad han fortfarande gör.

Föredragningslistan för årsmötet upptog förutom genomgång och godkännande av styrelse- och revisionsberättelse val av olika funktionärer. Härvid utsågs direktör Sixten Fryklund till ny styrelseledamot efter direktör G. Bylund, som avböjt återval. Övriga styrelseledamöter omvaldes. Direktör Bylund, som tillhört styrelsen sedan 1921, utsågs enhälligt till förbundets hedersledamot. (Protokollet från årsmötet kommer senare att inflyta i tidskriften.)

Årsavgifterna för nästkommande år fastställdes till samma som innevarande år. Riksför-

mer de uppställda frågorna att noga genomgås och närmare utredas. För att få ett ännu större arbetsmaterial, vore det av värde att få frågorna besvarade av så många brandkårer och andra intresserade som möjligt. Bland frågorna saxa vi:

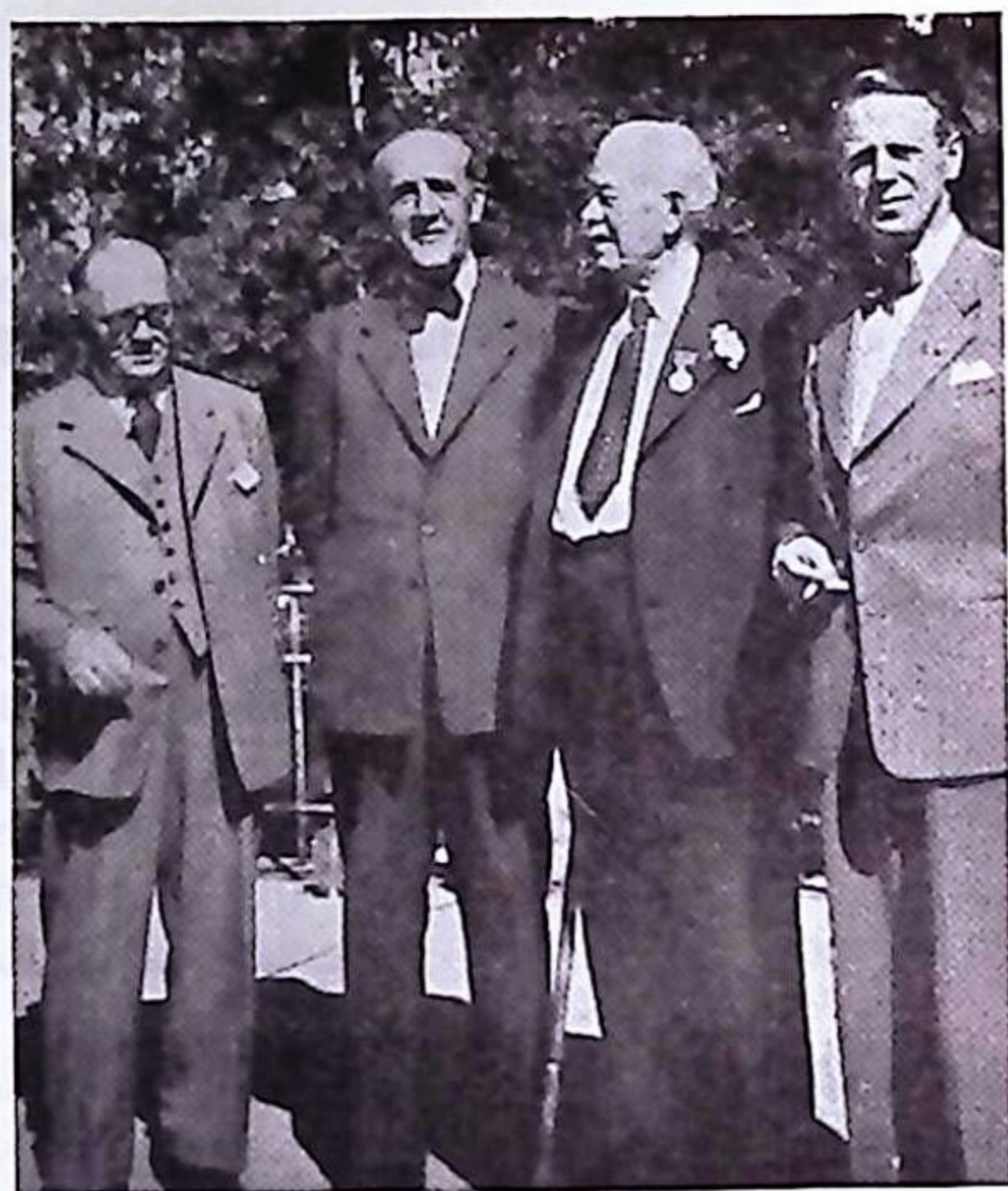
1) Äro vi inom svenskt brandväsen beredda att mot bakgrunden av hittillsvarande praktiska erfarenheter och nu framlagda utredningsresultat mera allmänt införa den *gummerade* slangen som huvudingrediens i vår slangutrustning?

2) Därest fråga 1) besvaras med ja kunna vi i så fall utan ytterligare undersökningar ena oss om de

i utredningen föreslagna *standarddimensionerna* 3" g., 2 1/2" og. och 1 1/2" g.?

6) *Kopplingsproblemet* bör klaras upp en gång för alla. Gissningsvis ha vi 100.000 par 63 mm kopplingar i Sverige. Att utbyta dessa torde kosta minst en, sannolikt ett par miljoner kronor. Utbytet torde ej kunna klaras på kortare tid än två år. Under denna tid ha vi att räkna med allsköns besvärligheter i form av övergångskopplingar m. m. Vem bekostar ett utbyte? Staten eller kommunerna? Uppväga fördelarna av ett byte nackdelarna i form av kostnader och besvär?

KÖP BROSCHYREN - STUDERA BROSCHYREN - BESVARA FRÅGORNA

Bild 1. Fr. h.: Landshövding Mossberg, konsul Groth, landshövdingarna Rodhe och Hansén vid Luleåmötet. Tyvärr kom inte länets egen hövding, landshövding Thunborg, med på bilden.

bundet skall 1954 samlas till årsmöte i Linköping, enligt vad styrelsen beslutat.

Vid årsmötets officiella del, som hölls tillsammans med Svenska Brandskyddsföreningen, hölls hälsningsanförandet av landshövding Mossberg i egenskap av ordförande för båda förbunden. Landshövdingen vände sig härvid särskilt till Norrbottens läns egen hövding, landshövding Folke Thunborg, samt till landshövdingarna Hansén och Rodhe, statssekreteraren i inrikesdepartementet af Geijerstam, generaldirektör Sundelin i civilförsvarsstyrelsen jämte många flera. I sitt anförande, som fanns infört i tidskriftens förra nummer, erinrade landshövdingen bl. a. om det gångna årets stora brandskador och framhöll att i fruktansvärt stor utsträckning uppkommer bränder genom slarv och nonchalans.

Sedan följde tre föredrag. Verkställande direktören i Svenska Brandskyddsföreningen, civilingenjör Christer Möller, talade om brandskyddet inom trä- och cellulosaindustrien, civilingenjör E. Stål lämnade rapport angående åtgärder för undvikande av sekundärskador vid brand, och slutligen behandlade förste brandingenjören I. Strömdahl vid Stockholms brandkår slangproblemet.

Samtliga berörda ämnen äro ju alltid i hög grad aktuella för alla brandmän och tilldrogo sig därför stort och berättigat intresse.

Luleå stad visade gästfrihet.

Luleå stad visade stor gästfrihet. Sålunda var alla deltagarna i kongressen stadens gäster vid lunchen i festsalen å stadshotellet och den stora salen fylldes nästan helt. Gästfriheten var så stor att mötesdeltagarnas damer även inbjudits, en artighet som högt uppskattades. Stadsfullmäktiges ordförande, ombudsman Nils Malmgren, hälsade gästerna välkomna. Landshövding Mossberg uttalade samtligas tack för välfägnaden.

Men även på annat sätt tog staden hand om deltagarnas damer. Sålunda var redan på torsdagen ordnat besök för dem å barndaghemmet och på fredagen gjordes utflykt i bussar till Gammelstad, där kyrkan och kyrkstaden besågs. I anslutning härtill besöktes även Länsmuséet i Luleå. Som ciceron fungerade landsantikvarie Hans Beskow.

Glad årsmötesmiddag.

På kvällen var gemensam middag ordnad i festivitetsalen å Stadshotellet. Stämningen var glad och kamratlig liksom alltid, när brandmän och brandskyddsfolk komma samman. Landshövding Mossberg hälsade välkommen till bords. Under middagen hyllade landshövdingen kontorschefen vid Svenska Brandskyddsföreningen, fru Sigrid Bergqvist, som den 1 juli lämnar sin befattning efter att med nit och skicklighet ha beklätt densamma sedan år 1919, då föreningen bildades. Som ett synligt bevis på föreningens stora tacksamhet överlämnade landshövdingen till fru Bergqvist Brandskyddsföreningens förtjänstmedalj i guld.

Direktör Hoeg, Köpenhamn, talade för de nordiska gästerna och sade bl. a. ha fäst sig vid att solen går upp här uppe ögonblicket efter sedan den gått ned. Landshövding Folke Thunborg framförde gästernas tack för maten både humoristiskt och lärorikt och yttrade sig därvid även på lappska.

Vid kaffet efter middagen upplivades gamla bekantskaper och nya stiftades, planer gjordes upp och överenskommelser träffades om nya möten. Alla deltagare trivdes i den som alltid vid Riksförbundets möten gemytliga stämningen.

Kommunala förtroendemän

från brandstyrelser i olika delar av landet hade även i år samlats till Riksförbundets årsmöte. Liksom vid några tidigare årsmöten hade särskild tid reserverats för ett internt sammanträde för dem under ordförandeskap av brandstyrelseordföranden i Mölndal, A. Melander. Landshövding Mossberg var närvarande vid sammanträdet.

Svenska Brandbefälsförbundets årsmöte.

Redan den 25 juni hade Luleå emellertid blivit samlingspunkten för brandmän från hela landet. Då inledde nämligen Svenska Brandbefälsförbundet sitt årsmöte. Anslutningen var kanske icke så stor som önskvärt varit med tanke på de mycket viktiga ärenden som stodo på dagordningen. Ordföranden, brandchefen H. Rosencrantz, yttrade:

"Mina Herrar Kolleger!

Innan årsmötetsförhandlingar tager sin början har jag en plikt att fullgöra. En av våra äldsta ledamöter — brandchefen Einar Oterdahl i Lund — har nyligen lämnat vår krets. Oterdahl skulle just inträda i pension då en mycket svårartad sjukdom angrep honom och förkortade hans liv.

Vi minnas honom som den frimodige, rakryggade mannen som icke hade snedblickar vare sig åt ena eller andra hållet, en som stod för sin åsikt och därmed skapade respekt. Hans

Bild 2. Generaldirektör Sundelin, rektor Mohlin och brandingenjör Strömdahl i glatt samspråk.

gärning har varit både brandbefälets och gymnastikmannens, två uppgifter som säkert fyllt hans arbetsdag.

Vi sakna honom, hans minne kommer att leva bland oss och vi lysa frid över hans minne."

Sedan ordföranden därefter hälsat alla hjärtligt välkomna ägnades huvudintresset åt interna förbundsangelägenheter, varvid sammanslagningsfrågan var en av huvudpunkterna. En annan var organisation och ledning av krigsbrandförsvaret. Som inledare i denna fråga hälsade ordföranden generaldirektör Sundelin i civilförsvarsstyrelsen välkommen. Olika synpunkter belystes och diskuterades och för de närvarande var allt mycket givande.

Brandchefen Rosencrantz framförde förbundets tack till generaldirektör Sundelin för hans tillmötesgående att ställa sig till förfogande och förklarade, att vi kunna ha olika åsikter men i sak divergerade de icke.

Svenska Brandingenjörsföreningen avhöll ävenledes sitt årsmöte i Luleå. Senare på dagen hölls gemensamt årsmöte med de båda sammanlutningarna.

Dagen avslutades med gemensam middag.

En minnesvärd utflykt.

Om den tredagars utfärd till Kiruna, Narvik, Skjomen och Gratangen, som arrangerats för dagarna den 27—29 juni vore mycket att förtälja, men utrymmet medgiver icke en ingående resebeskrivning. För många av deltagarna — ett 75-tal — var detta första gången, som man kom i kontakt med norrländska fjällvärlden och de norska fjordarna och fjällen. Den storslagna naturen, snövidderna och de glittrande vattnen voro oförglömliga scenerier.

Första dagen gick färden till Kiruna, där Kiruna-gruvfältet besöktes. Efter förfriskningar, som voro mycket välkomna i den tryckande värmen, fortsattes resan till Riksgränsen, där inkvartering ordnats på Lapplandia. Kiruna stad bjöd här på supé, en uppmärksamhet som i hög grad uppskattades. Efter färd i "liften" upp på Riksgränsfjället vadade deltagarna omkring i snö och beundrade midnattssolen, en upplevelse för den som icke tidigare varit i tillfälle se detta granna skådespel.

Tidigt följande dag gick resan vidare med tåg på den slingrande malmbanan in i Norge utmed Rombaksfjorden ner till Narvik, där inkvartering ordnats på det rätt nybyggda

Fettbeläggningen i restaurangkök

Fettbeläggningen i våra restaurang- och matserveringskök är ett ur brandskyddssynpunkt allvarligt problem, som våra brandsyndeförrättare noga bör observera. I många fall har frekvensen på våra näringsställen ökat, emedan folk särskilt under sommartid mera begagnar sig av dessa, och även den ökade turisttrafiken gör sitt till.

Är icke evakueringen av fettångorna från köksspisarna tillfredsställande ordnad, så har detta till följd, att ångorna kondenseras och fettbeläggning uppstår. Även till angränsande rum kan ångorna ledas genom öppna dörrar m. m. Denna fettbeläggning utgör en mycket

allvarlig brandfara. Dels är rumstemperaturen i allmänhet mycket hög i köken och fettet är lättantändligt och utvecklar stark hetta vid förbränningen. Det är icke ovanligt, att det slår eld i t. ex. en stekpanna och är då fettbeläggningen stor i omgivningen och kanske på brännbart material, så är snart en större eldsvåda igång.

I Göteborg har vi vid flera tillfällen haft både svåra eldsvådor och elakartade tillbud i restaurangkök då näringsställena haft högsäsong. Med anledning härav gjordes under hösten 1952 en undersökning omfattande 82 näringsställen och det visade sig, att mera än hälften blevo föremål för brandskyddsanmärkingar. I ett kök med dålig luftvakuumering märker man detta med detsamma. Väggar och tak hava en brunaktig färg och lite varstans hänger det svarta fettdroppar, färdiga att falla ned i mat eller var som helst. Är ett fönster öppet, så märks utanför över detsamma hur fettet där har "kondenserats". Denna fettbeläggning är en god brandförmedlare till våningen ovanför. Vid nämnda undersökning framkom ett fall, där fettångorna tagit vägen genom ett rum intill köket och därifrån genom ett borttaget takfönster till vinden. Å hela vindens tak hängde långa trådar, bildade av fett och damm. I en del fall orsakades den dåliga evakueringen av att befintliga fläktar och imrör icke voro ordentligt rengjorda och av att varvantalet på fläkten var för lågt.

Skall en god evakuering ordnas från ett restaurangkök, bör följande åtgärder vidtagas:

Över köksspisen anbringas en kupa av råglas och från denna kupa ledes ångorna genom brandsäker kanal (imrör) ut till en fläkt placerad vid kanalens utlopp i fria luften. Var fläkten än är placerad, bör den vara monterad på gångjärn och svängbar, så att rengöringen av imröret underlättas. För att i övrigt underlätta rengöringen av imröret bör vid varje krök på detta vara anbringad en renslucka, fastsatt på fasta bultar med vingmuttrar.

Grand Hotell Royal. När bagaget avlämnats bar det iväg ner till hamnen, varefter en båtresa vidtog. Färden gick först ända in i Rombaksbotn, där många meter film och många plåtar "offrades" på de sedan kriget kvarliggande sönderskjutna krigsfartygen. Så bar det av tillbaka och förbi Narvik in i Skjomen, där man som hastigast fick en glimt av gökelisen uppe på det över 1.700 meter höga Frostfjället. I Elvegård bereddes färddeltagarna möjlighet att sträcka på benen ett tag efter allt stillasittande på båten. Mellanmål och middag intogs på båten.

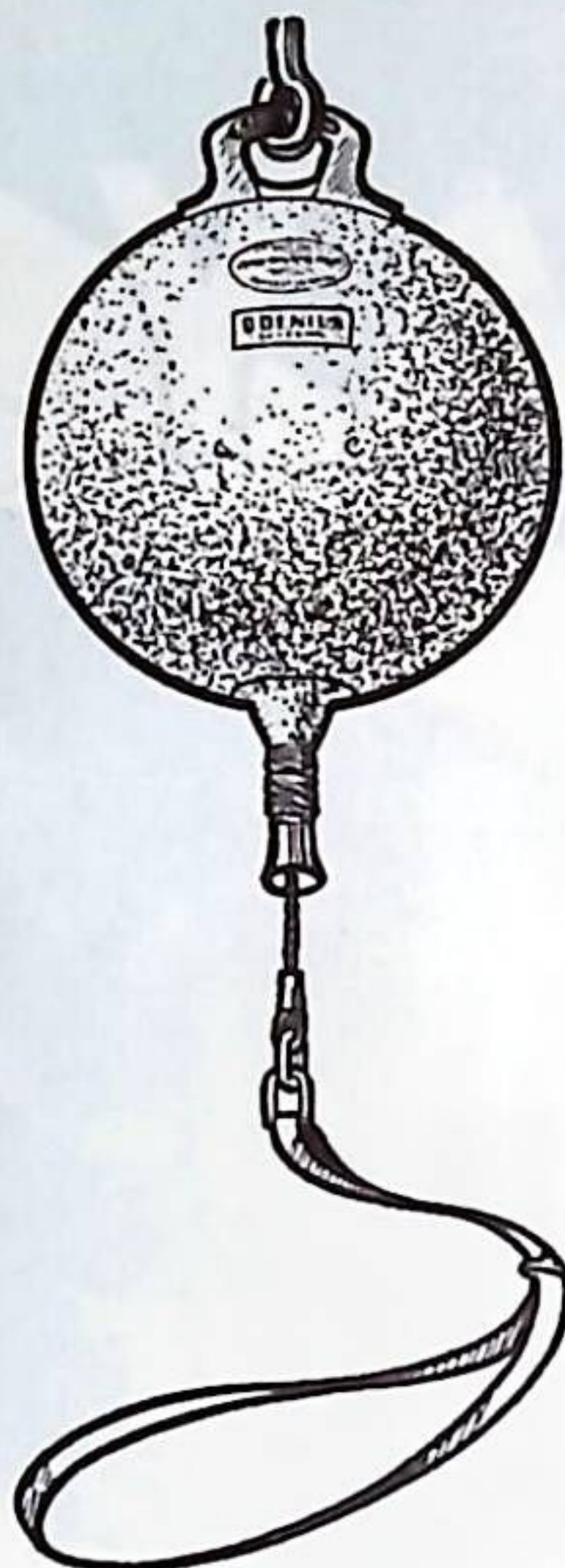
Nästa dag bar det i väg på bussar upp till Gratangens turiststation, där lunch intogs, och vidare upp till Sjövegan. Efter kort uppehåll skedde återfärd till Narvik. På kvällen var gemensam middag anordnad å hotellet. Landshövding Rodhe framförde på sitt välkända humoristiska sätt deltagarnas tack till färdledaren, direktör Arne Hegen, för en väl planerad och genomförd resa i så vacker och storslagen natur. Den senare tackade omedelbart för det goda kamratskapet under resan och hoppades, att trots mindre missöden deltagarna voro nöjda med färden. Det voro vi.

Minnena leva kvar från ett angenämt och lyckat årsmöte 1953.

A. Lbd.

Ivar Tollén.

Liv- och säkerhetslinor

"DAVY"

RÄDDNINGSLINAN
med två gördlar och
automatisk nedfirning;

"STOP-CHUTE"

med en gördel
och automatisk
upprullning;

"LIV-KUSTOS" enkel och dubbel

"STOP-CHUTE"

ODDENIUS
AKTIEBOLAG

"DAVY"

Ö. Hamngatan 16 — GÖTEBORG — Tel.: 13 69 35, 13 69 47, 13 15 96

Knappar, Möss- och Medlemsmärken

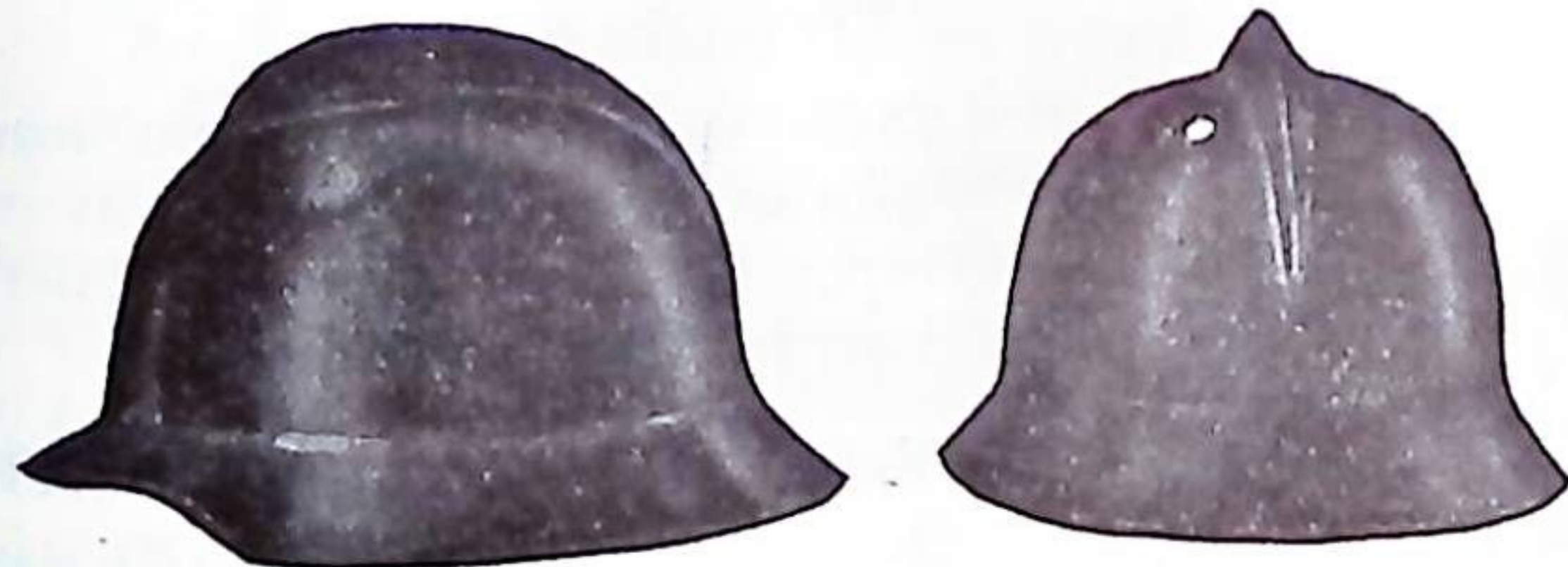
För Svenska Brandkårernas Riksförbund

C. C. Sporröng & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

NYTT HJÄLMAR NYTT MED STÄLLBAR INREDNING

Hjälmen kan inställas för 4 storlekar
samt delar därav. Mjuk anliggningsrem
som passar alla huvudformer och håller
hjälmen stadigt på huvudet utan att
trycka. Hjälmen är krymp- och rostfri.
Patentsökt. Våra lättmetallshjälmar har
3 gånger bättre värmskydd än lackerade

stålhelmar. C:a 33.000 hjälmar sålda de senaste 12 åren. Finns för omgående leverans.
Gamla hjälmar, även av andra fabriker, kunna förse med vår nya inredning.

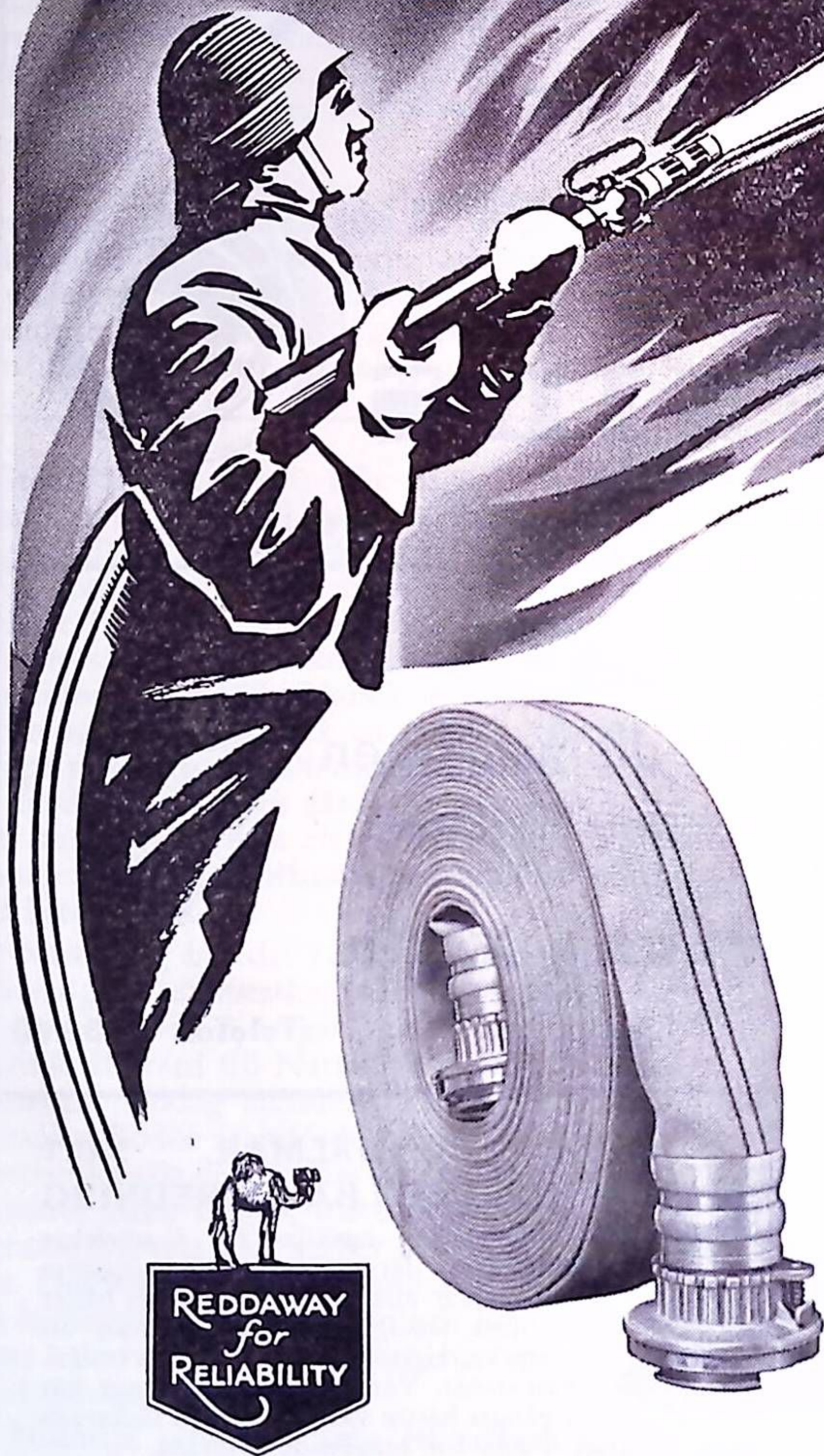
Jonsreds linnelang samt all övrig brandmateriel till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad — Tel. 3333

REDDAWAY

— ett världsnamn för

brand- slangar

I kampen mot elden kräves pålitliga vapen. Detta gäller inte minst ifråga om slang, vars uppgift som komplement till den moderna motorsprutan är särskilt maktpåliggande.

REDDAWAY's tillverkning av brandslangar baserar sig på en världsfamnande rik erfarenhet under många decennier — i ständig anpassning till den tekniska utvecklingen.

REDDAWAY's produktionskapacitet är överväldigande. Enbart under krigsåren tillverkades över 17.000.000 meter.

Såväl **ogummerade** som **innergummerade** lanneslangar av olika typer levereras från lager eller på kort tid från fabrikena.

F. REDDAWAY & Co., LIMITED
Pendleton — Manchester

Filial för Sverige:

AB F. REDDAWAY & Co.

Birger Jarlsgatan 23
STOCKHOLM

Telefoner: 10 26 67, 21 35 03. Telegramadress: "Reddaway"

Självantändning i halmstack?

Då jag i våras tillfälligt passerade en by i Skepplanda socken i Västergötland, upptäckte jag i en halmstack, vad som bilden nedan visar.

Halmstacken hade placerats tätt inpå en ladugårdsbyggnad. För att få föreskrivet avstånd från byggnaden, hade man skurit av stacken på mitten, och transporterat bort den halm, som var belägen mellan byggnaden och snittytan.

Ungefär 50 cm från ytan var, vilket torde framgå av bilden, ett skikt av halm, som var totalt förkolnat. Förloppet vid denna förkolning är förmodligen följande: Av mikrobiell verksamhet har hässjan börjat "bränna". Då den temperatur, vid vilken mikroberna dö, har uppnåtts, har förbränningen i hässjans inre delar avtagit och slutat i brist på luft. I skiktet c:a 50 cm under ytan har förbränningen däremot fortsatt, och temperaturen ytterligare ökat, tills att halmen där förkolnat. Stackens ytskikt har aldrig haft någon större temperaturförhöjning, men dess uppgifter har varit två:

1. Att släppa igenom en luftmängd, som är lagom stor för att underhålla förbränningen, men samtidigt ej så stor att den kyler ned det kolnande skiktet.

2. Att förhindra värmeavgivningen från det kolnande skiktet, så att temperaturen i detta oavbrutet stigit, tills allt brännbart varit förkolnat, och förbränningen avslutat i brist på brännbart material.

Vilken maximitemperatur som uppnåtts, är för mig omöjligt att avgöra. Av förkolningsgraden att döma håller jag det emellertid inte alls för osannolikt, att självantändning med åtföljande brand här hade kunnat uppstå. Att självantändningsrisken inte är särdeles stor framgår ju av det faktum, att varje gård i landet innehar en eller flera halmstackar, och eldsvådefrekvensen i fristående sådana stackar är — åtminstone mig veterligt — försvinnande låg. (Själv-

Brandingenjören berättar:

Branddörr förhindrade driftsavbrott

D en 7 augusti 1953 kl. 15.30 inträffade en brand i skofabriken i Sölvesborg, som kan vara av intresse och därför relateras.

I fabriken finns en källarlokal, använd som förrådslokal och i denna var även hydrofor med motor uppställd. För ett brådslande arbete skulle en yngling här bestycka gummiklackar med bensincement. Under arbetet råkade han slå omkull förrådskäret med bensincement, torkade upp det utspilda och bar upp detta. Då han åter började arbeta hörde han hydroformotorn starta och samtidigt inträffade en explosion i bensingaserna. Tillslagningskontakten för motorn hade antänt bensingaserna, som samlats i rummet. Vederbörande arbetsbefäl hade icke tänkt på risken att beordra ett arbete med i bensin löst gummi i en källarlokal utan ventilation. Ynglingen hade sinnesnärvaro nog att kasta ut burken med bensincement genom fönstret men blev så bränd, att han chockskadad rusade ut utan att säga något om branden. En arbetskamrat upptäckte dock branden, rusade ner i källaren och slog igen branddörren till rummet och brandkåren alarmerades. I rummet förvarades ett parti nitrobehandlad tåkappsväv och gummi varför det blev en våldsam brand med mycket rök. Brandkåren begränsade branden med smalslangsledningar tack vare att branddörr fanns till förrådsrummet, och byggnadsskadorna blevo små.

Det bör kanske omnämnas att för endast några månader sedan påsynades vid brandsyn tillsammans med den nye brandchefen bl. a. omnämnda branddörr, och ägaren utförde om än motvilligt de påsynade åtgärderna. Han var nu glad över att åtgärderna vidtagits ty avbrottsförsäkring fanns icke och något avbrott blev det icke heller.

Förebyggande brandskyddsåtgärder betala sig i det långa loppet. Brandkåren gjorde ett mycket gott arbete.

Harald Waldholm.

antändningsrisken i otröskad gröda, hö och agnar är ju redan välkänd.)

Vad vi lär av detta är inte bara att uppmärksamma risken i halmstackar, utan bilden illustrerar även i stora drag förloppet vid de allra flesta självantändningar.

Nils Erik Olsson.

Är brandväsendet onödigt dyrbart?

I nr 6 av tidskriften i år hade vi här infört några ur Svenska Stadsförbundets tidskrift *saxade uttalanden*. Dessa ha föranlett brandchefen Eric Ström, Uddevalla, att sända oss nedanstående synpunkter i den vitala frågan.

Det är en farlig anda, som nu håller på att sprida sig i landet. Män i framskjuten ställning och med förtroendeuppdrag kan på fullt allvar antyda, att det inte skulle göra så mycket om det brinner där eller där, eftersom det är försäkrat och man får ut pengarna. Det finns till och med de som tycker, att en eldsvåda i deras fastighet eller i deras företag bara vore bra, eftersom man då kunde bygga upp på nytt med försäkringspengarna och samtidigt få det modernare eller för ett företag rationalisera driften efter bättre metoder. Till och med för samhällen kan man få höra talas om att där skulle behövas en ordentlig eldsvåda, så man finge sanerat bebyggelsen.

Visst kan det behöva saneras och byggas om. Men har man då inte tänkt på vad det kostar att sanera med hjälp av vådelden och att det kan bli oändligt mycket billigare att riva byggnaderna. Och varför vill man inte sanera på så sätt eller bygga nya industrier istället för de gamla utan hjälp av eld? Jo, därför att då hade man inte försäkringspengarna och *då* bleve det för dyrt. Man har alltså inte råd. Men från vilken kassa inom landet pengarna tages spelar väl i sammanhanget mindre roll.

Vi måste komma därefter, att vi får en annan och riktigare inställning till brandkårer och brandskydd. Brandkårerna har i alla tider varit svältfödda, därför att de inte är producerande på samma sätt som ett företag. Men få organisationer är så vinstgivande som brandkårerna, fast det tyvärr inte framgår av budgeten.

Ingen brandförsäkring!

Det lönar sig inte att här tala om nationalförluster eller att människoliv kan gå till spillo. Det verkar mest uttjatade fraser, som inte gör det intryck, de borde göra. Låt oss istället ett ögonblick ställa frågan på sin spets.

Antag att ingen som helst möjlighet finnes att teckna någon brandförsäkring. Vad skulle det medföra?

För det första skulle man bli angelägen om att bygga så brandsäkert som möjligt och inte krypa ifrån förhållandevis små merkostnader för att få ett bra förebyggande brandskydd.

Vidare skulle — om försäkringar inte ginge att få — företag och enskilda bli måna om att skaffa den effektiva brandmateriel, som vore möjlig för dem. Man skulle också noga se till att materielen fungerade, så att man ögonblickligen kunde ingripa mot minsta tillbud. Kommunerna å sin sida skulle bli angelägna om att hålla bästa möjliga brandkårer, som snabbt kunde rycka ut och effektivt ingripa för att begränsa vådelden till minsta skador.

Men viktigast av allt. Om inga försäkringar finnes, så skulle alla bli ytterligt försiktiga med elden och brandriskerna. Vi skulle inte våga slarva, därför att vi visste, att förlusten finge vi ensamma bära, och det har vi inte råd till. Vi skulle på så sätt faktiskt få tillbaka något av våra fäders anda. De var försiktiga med elden, ja de var nästan rädda för den, därför att de visste, hur det kunde gå — och också ofta gick — när elden kom lös och de utan mycken hjälp ställdes på bar backe.

Och förresten, om inga försäkringar finnes, så är det väl heller inte tänkbart, att det kunde finnas några "normala" mordbrännare.

Om vi tänker oss in i en sådan situation, att vi inte har möjlighet till någon som helst brandförsäkring, då kommer brandkårens värde och betydelse i sin rätta belysning.

Så kan man resonera, och synpunkterna måste väl i och för sig vara riktiga. Men vi lever i ett högtstående och välordnat samhälle. Vi inte bara *vill* ha försäkringsskydd på något sätt, utan vi *måste* ha det. Något annat är inte möjligt. Men låt oss inte på grund av den tryggheten bli överdådiga och tro, att vi *också* kan komma ifrån kostnaderna för ett effektivt brandväsen. Brandkårerna är ju en naturlig förutsättning för att vi överhuvud taget skall kunna få försäkringar, och ju bättre brandskyddet är ordnat, ju lägre blir premierna, vilket inte gör små belopp för exempelvis en kommun. Om å andra sidan brandkårerna inte finnes eller voro dåliga, så skulle vi vara framme vid det nyss skisserade läget, för då skulle ingen våga erbjuda försäkring. Och ett sådant tillstånd är ju orimligt. Brandkårerna måste ges

Syrgasapparaten fulländar rökskyddet

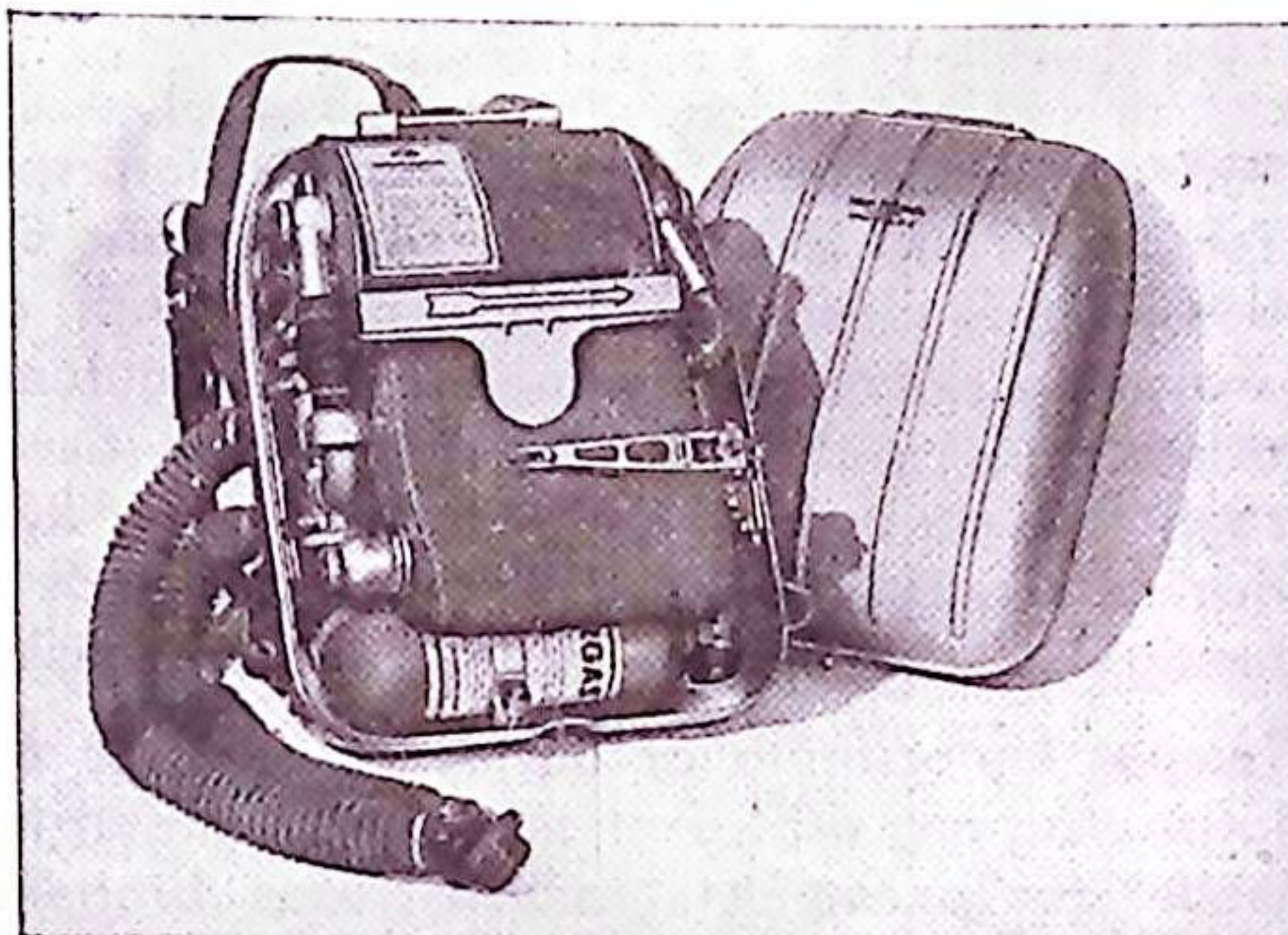
En rökdykares värdefulla insatser innebär ofta en prestation av människa och teknik i förening.

Syrgasapparaten hjälper honom att genomföra svåra och påfrestande uppgifter. Rökgaser, koloxid eller syrebrist bekymrar honom inte. Han är fullständigt oberoende av den omgivande luftens beskaffenhet, ty han bär sitt syrgasförråd med sig.

Bicapa syrgasapparater är sedan många år tillbaka välkända över hela landet. De är lättskötta och tillförlitliga.

Syrgasapparat typ SR 1 kostar kr. 795:— per styck.

Om Ni inte erhållit vårt nya prospekt på denna apparat, rekvirera det från

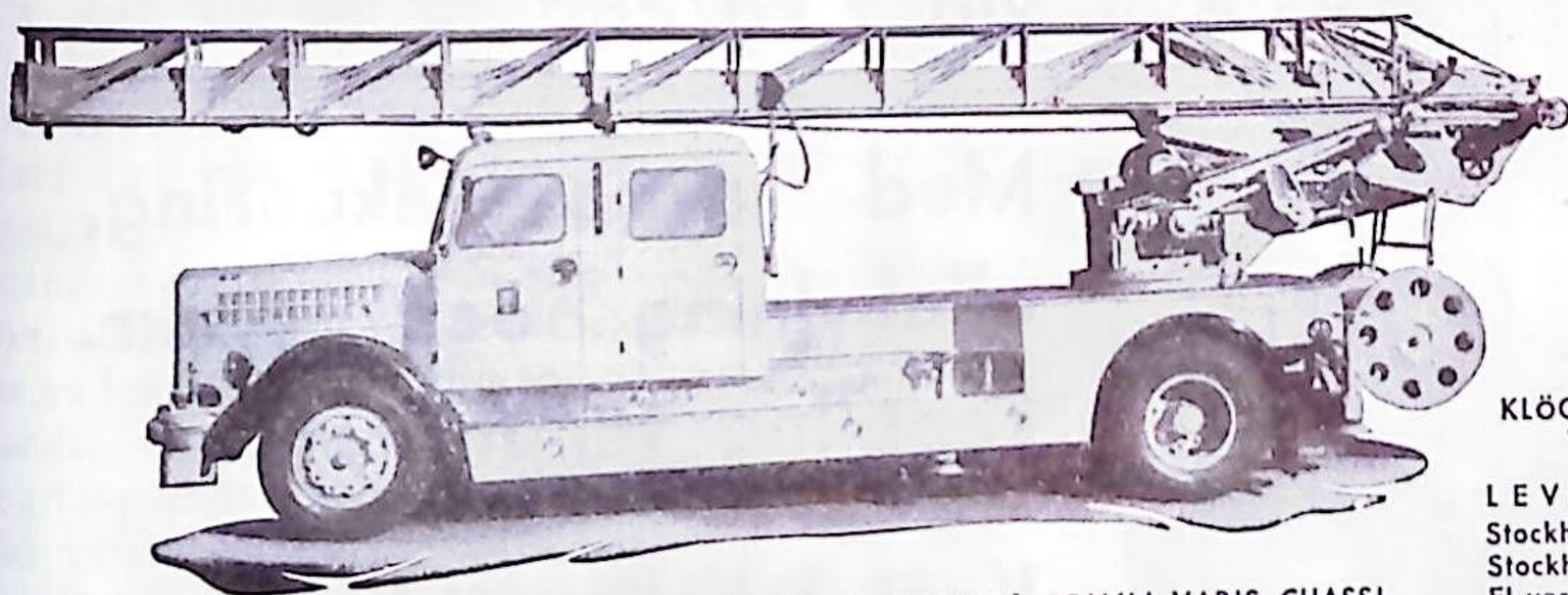
BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6
STOCKHOLM Ö

Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
riksamtal 62 49 56, 62 49 92

IVÄRLD SMÄRKET MAGIRUS MASKIN STEGAR

EN AV STOCKHOLMS BRANDKÄRS NYA MAGIRUSSTEGAR PÅ SCANIA-VABIS CHASSI

KLÖCKNER-HUMBOLDT-DEUTZ AG
WERK ULM ULM-DONAU

LEVERANSER 1949—1953

Stockholm: 4 st. med 30 m. stighöjd

Stockholms

El-verk: 1 st. med 25 m. stighöjd

Göteborg: 1 st. med 26 m. stighöjd

Malmö: 1 st. med 30 m. stighöjd

Norrköping: 1 st. med 30 m. stighöjd

Solna-

Sundbyberg: 1 st. med 25 m. stighöjd

Karlstad: 1 st. med 30 m. stighöjd

Trollhättan: 1 st. med 25 m. stighöjd

Östersund: 1 st. med 26 m. stighöjd

Sandviken: 1 st. med 25 m. stighöjd

Västerås: 1 st. med 30 m. stighöjd

Söderhamn: 1 st. med 25 m. stighöjd

LUCEMA AB

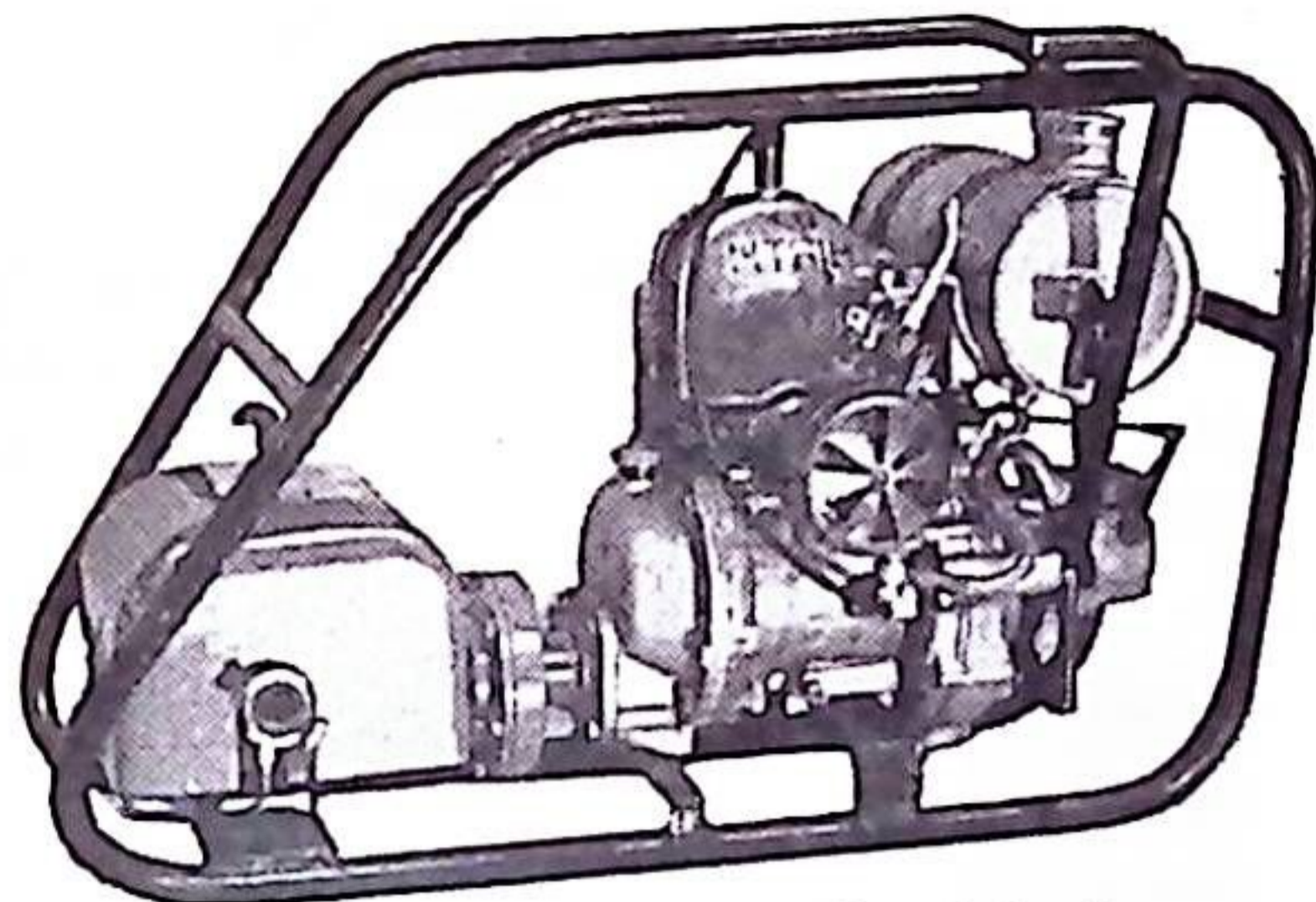
GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE - NYBROKAJEN 7 STOCKHOLM
TEL. 21 00 38, 21 09 26

"Bensinkran och startspak

är allt som behöver röras"

För att starta den nya bärbara motorsprutan Tempus 7/200 behöver man faktiskt bara öppna bensinkranen och dra i startspaken. Allt annat sköter sig självt. Evakueringen är helt automatisk och på några sekunder får man vatten även vid sughöjder på upp till 8—9 m. Inte heller kylning och smörjning behöver man tänka på och även hastighets- och tryckkontrollen är automatisk.

Tempus motorspruta är därför enastående enkel, lättstartad och driftsäker och är ett utmärkt hjälpmedel för exempelvis landsbygdens brandkärar, industriens verkskydd och civilförsvaret.

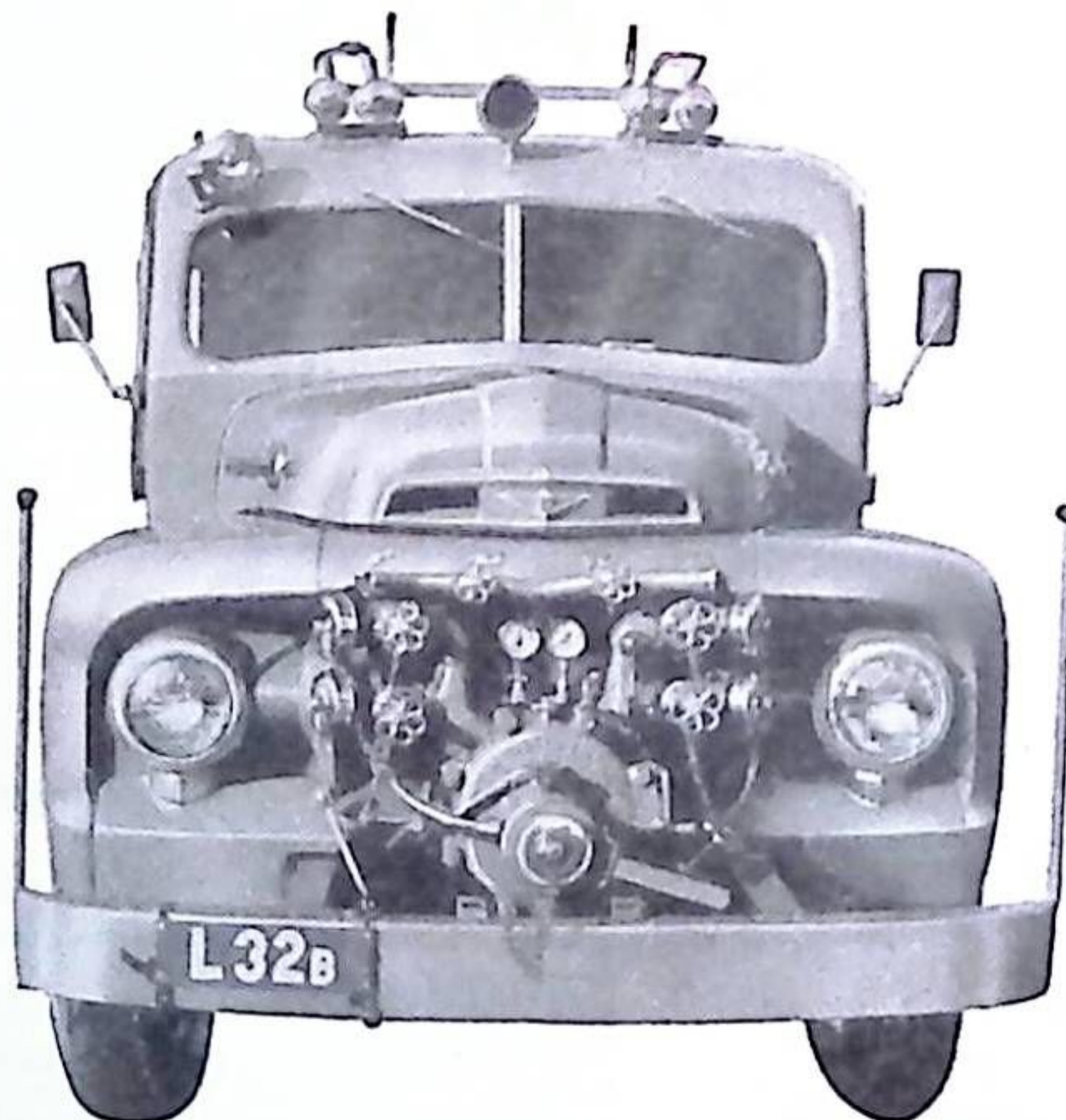
Kapacitet: 200 lit/min vid 7 kg/cm².

Skriv idag efter prospekt med fullständiga tekniska uppgifter.

AB SVENSKA TEMPUS
KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakuering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

L Ä N G E B R O

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1952

1. (Dnr 11/1952) Föreläggande att vidtaga brand-skyddsåtgärd.

Enligt protokoll den 18 juni 1951 över förrättad brandsyn inom klaganden, Gustaf Söderlind i Örn-sköldsvik, tillhöriga fastigheten med adressnummer 17 vid Bleckslagaregatan i Sundsvall beslöts vid synen att rökröret till tvättgrytan i fastighetens tvättstuga senast den 1 september 1951 skulle hava utbytts mot nytt sådant rör.

Häröver anförde *klaganden* besvär hos länsstyrelsen i Västernorrlands län under yrkande om anstånd med åtgärdens utförande.

Enligt överklagade resolutionen fann *länsstyrelsen* icke skäl göra annan ändring i klandrade beslutet än att klaganden medgäves anstånd med vidtagandet av den ålagda åtgärden intill den 15 januari 1952.

I besvären yrkade *klaganden* — under förmälan att tvättstugan "numera" användes som cykelgarage för fastighetens hyresgäster och icke vidare komme att användas för sitt ursprungliga ändamål — att länsstyrelsens resolution måtte upphävas.

Regeringsrätten fann med avseende å vad i målet förekommit skäligt i så måtto ändra överklagade resolutionen, att det skulle åligga klaganden att senast den 1 juni 1952 hava vidtagit den föreskrivna åtgärden, för såvitt icke klaganden före nämnda dag med tvättgrytans eldstad så förfarit, att eldning i densamma icke vidare kunde äga rum.

2. (Dnr 294/1951) Föreläggande att vidtaga brand-skyddsåtgärd.

Vid särskild brandsyn den 10 november 1949 i arrendatorsbostaden å f. d. majoren Jean Ek tillhö-

riga Sveanäs egendom i Alsters socken beslöt *brandsynenämnden* i socknen enligt ett den 15 november 1949 dagtecknat brandsyneprotokoll förelägga klaganden att senast tio dagar efter erhållen del av protokollet hava verkställt ommurning av murstocken till köksspisen och utfört rökgångarnas dragning å vinden på visst närmare angivet sätt.

Sedan *klaganden* häröver anförde besvär hos länsstyrelsen i Värmlands län, fann *länsstyrelsen* enligt utslag den 8 februari 1950 ej skäl vara anført, som föranledde ändring i klandrade beslutet, dock att den tid, inom vilken de föreskrivna åtgärderna skulle vara vidtagna, av länsstyrelsen bestämdes till den 1 juli 1950.

Enligt utslag den 6 september 1950 fann *Kungl. Maj:t*, varest klaganden fullföljde sin talan, ej skäl göra annan ändring i länsstyrelsens utslag än att föreläggandet angående sättet för rökgångarnas dragning å vinden undanröjdes samt att den tidpunkt, före vilken övriga föreskrivna åtgärder skulle hava vidtagits, bestämdes till den 1 januari 1951.

I en den 1 september 1951 till länsstyrelsen inkommen skrivelse hemställde *brandchefen* i socknen — under förmälan, att vad i Kungl. Maj:ts utslag föreskrivits ännu icke fullgjorts — att länsstyrelsen måtte ålägga klaganden att vid vite fullgöra sina skyldigheter enligt utslaget.

Enligt överklagade beslutet prövade *länsstyrelsen* jämlikt 35 § 1 mom. brandstadgan skäligt ålägga klaganden vid vite av femhundra kronor att före den 1 januari 1952 hava verkställt ommurning av murstocken till köksspisen i arrendatorsbostaden å ifråga-

deras rätta betydelse *trots* den trygghet, som försäkringarna medför.

Hänsyn och tolerans hos brandsynförrättaren.

När jag läste skrivelserna till stadsförbundet, fick jag den känslan, att man oriktigt "hackade ner" på vad man kallade inspektörer. Det är min fulla övertygelse, att hos få inspektörer har hänsyn och tolerans så fullständigt trängt igenom som hos brandsynförrättare och brandinspektörer. Deras grundregel är, att det som föreslås inte får medföra större kostnader än vad som står i rimlig proportion till skyddsvärdet. Och många gånger kan det hända, att brandsynförrättare går ännu längre och lämnar brister opåtalade bara därför att den som annars skulle få betala inte har råd och oavsett skäligheten i övrigt. Men detta är ytterst känsligt och kan vara farligt, därför att vi inte har rätt att utsätta andra för risker, särskilt om det gäller deras liv. Brandlagstiftningen är också ny, och de flesta befattningarna är också nya. Det är svårast i början, innan erfarenheten gett det bästa omdömet.

Till sist. Det vore felaktigt att bedöma kostnaderna för brandväsendet genom att jämföra anslagen nu och förr. Det är andra tider nu med andra priser. Att brandstyrkorna har ökat beror heller inte uteslutande på ökad beredskap utan väsentligen på ökad fritid för personalen. Varken de höjda priserna och lönerna eller den ökade fritiden kan ha framtvingsats av några "inspektörer", utan de har tillkommit på annat sätt. Och det är väl heller inte så underligt, att också brandmännen önskar bättre fritid, det strävar man ju efter på alla områden. Tiderna är snarare sådana, att man får kompensation inte bara för vad man uträttar utan till stor del också med hänsyn till den tid, man disponerar i tjänsten.

Här har inte berörts möjligheten att kunna hålla nere kostnaderna för brandväsendet utan att effektiviteten minskas. Ett sådant mål är dock värt allt samarbete. Men om möjligheten finns — och det är tänkbart — så tror jag att varje brandskyddsman skulle hälsa det med största glädje.

Bemärkelsedagar

50 år.

Den 14 nästkommande oktober fyller brandchefen i Linköping Abraham Leijonhufvud 50 år.

Knuten till brandkåren i Linköping sedan 1932 blev jubilaren vice brandchef där 1932 och brandchef 1937. Han har sålunda varit verksam under den hektiska upprustning av

vårt lands brandförsvar, som ägt rum det senaste decenniet. Hans egen brandkår bär syn för sägen härom och står idag på toppen ifråga om modern utrustning.

Abraham Leijonhufvud har emellertid fler järn i elden. Bl. a. är han brandkonsulent i Östergötlands brandkårsförbund med sitt fögderi förlagt till västra delen av länet. Vad han inte vet om brandkårerna där, är sannolikt inte värt att veta. Abraham Leijonhufvud är en god människa och en rättskaffens karl och han hyllas på högtidsdagen.

W.

60 år.

21/10 Nordström, G. W., brandchef, Årjäng.

50 år.

17/10 Malmbrandt, O., brandmästare, Stockholm.

varande fastighet på sätt, som kunde av brandsynenämnden godkännas.

Klaganden yrkade ändring.

Regeringsrätten fann emellertid efter att ha hört brandsynenämnden och länsbrandinspektören ej skäl att göra ändring i det nu överklagade beslutet.

3. (Dnr 101/1952) *Klander av brandstyrelsens beslut.*

Vid sammanträde den 7 september 1951 beslöt *brandstyrelsen* i dåvarande Figeholms köping uppsäga R. Follby, som sedan den 1 mars 1948 varit skorstensfejaremästare i köpingen, från denna hans befattning, att frånträdas med utgången av år 1951.

Häröver anförde *Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund* besvär hos länsstyrelsen i Kalmar län med yrkande att sådana åtgärder måtte vidtagas, att beslutet om uppsägning av Follby återkallades.

Enligt överklagade resolutionen fann *länsstyrelsen*, enär riksförbundet icke visat sig behörigt att i målet föra talan, besvären icke kunna upptagas till prövning. Förbundet hade sålunda i länsstyrelsen icke företett fullmakt från Follby att föra dennes talan i målet.

Riksförbundet yrkade ändring.

Ändring (komplettering) nr 2 till Offentliga Brandskyddsföreskrifter.

Denna nyligen utkomna ändring har tillkommit dels på grund av de tillägg och ändringar, som av offentlig myndighet utgivits inom bokens föreskriftsområde, dels för att tillfredsställa till redaktionen uttalade önskemål.

Ändringar av den första kategorien bestå av nytillåtna brandmurskonstruktioner (håltegel), utvidgning av provningstvång för el-materiel (S-märkning), medgivande av vägguttag i badrum, ändrade bestämmelser för ersättning i samband med lämnad hjälp vid brandsläckning, nya föreskrifter för oljeeldning vid industri, anvisningar för Gasolininstallation samt ändring av uppgift över de municipalsamhällen, där byggnadsstadgans stadsbestämmelser *icke* gälla.

Som tidigare äro ändringar och nyheter markerade med svart streck i kanten.

Ändringar gjorda med hänsyn till uttalade önskemål bestå i huvudsak av införande av sakregister för att vid aktuellt tillfälle göra det lättare att återfinna sökt rubrik. I samband härmed har innehållsförteckningen minskat. Detta arrangement kommer, så vitt jag kan bedöma, att innebära lägre kostnader för kommande ändringar, då innehållsförteckningen i sitt nuvarande utförande kan beräknas förbli oförändrad och ändringarna i sakregister ställa sig billigare. Dessutom hava bilagorna tillkommit på många önskan.

Redaktionen är synnerligen tacksam över att få del av önskemål beträffande bokens redigering och komplettering. I den mån ett uppfyllande bedömes motsvara ett allmänt behov och icke leda till för stora kostnader, är det ett nöje att uppfylla dem.

Från visst håll har framkommit som önskvärt att här påpekas, att de bestämmelser som efter hand träda i kraft *icke* hava retroaktiv giltighet och sålunda vid brandsyn icke utan vidare kunna tillämpas på äldre byggnader och anläggningar, med mindre så av andra skäl (t. ex. exceptionell brandrisk) är motiverat.

Detta ändringstryck har blivit betydligt mera omfattande än närmast föregående och för den skull också dyrare. Att märka är dock, att kostnaden proportionsvis är lägre, då antalet abonnenter ökat avsevärt sedan föregående gång.

Eric-S. Åkerbielm.

Mordbrännare fast på guldbrylllopsdagen.

En 75-årig murare från Albrechtsschlag i närheten av Linz i Österrike, Johann Berndorfer, som var en ansedd man i sin hemort, anhölls då han tillsammans med sin hustru lämnade den fullsatta kyrkan där guldbrylllopet hade firats. Han erkände att han för 20 år sedan "då tiderna var dåliga" hade murat in trästockar i eldstäderna på flera hus för att dessa senare skulle brinna ner och han själv få mer arbete. Han hade gjort det tiotals gånger och därigenom lyckats ödelägga åtskilliga hus.

Regeringsrätten fann ej skäl att göra ändring i länsstyrelsens resolution.

Stig G. Holmberg.

Nyheter från Brissmans

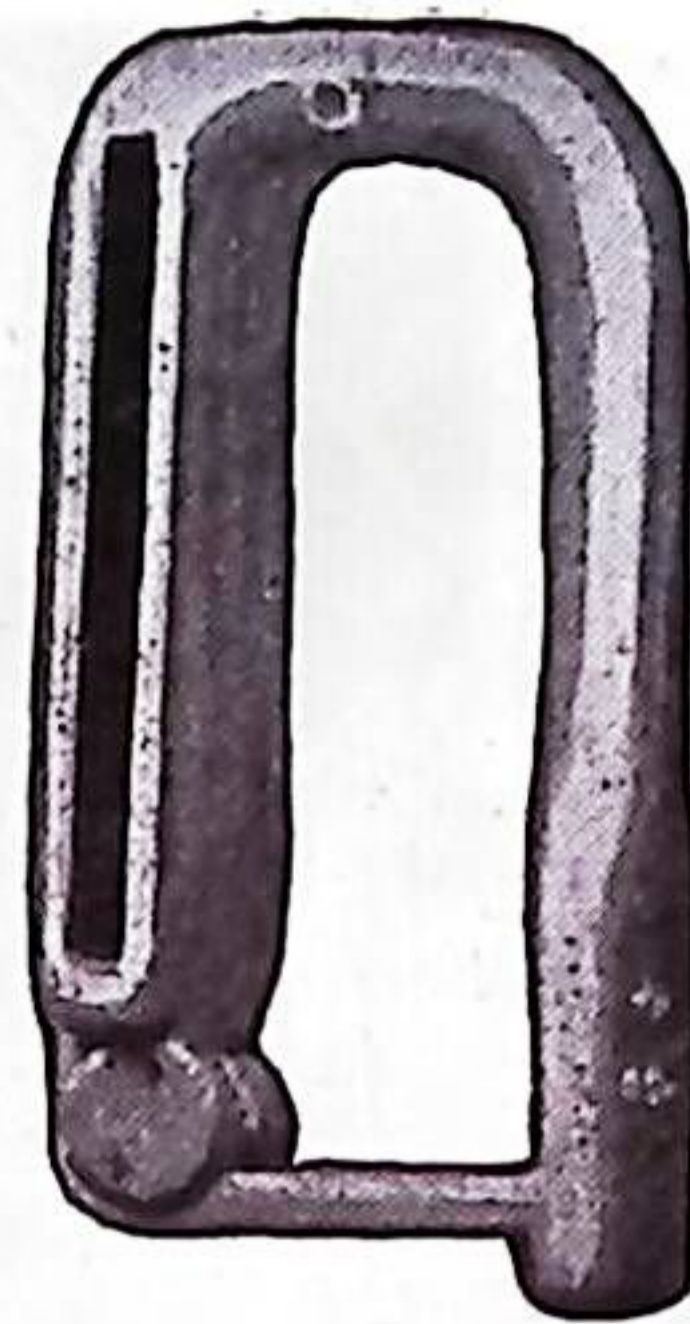
Manskapslina av **NYLON**, brottgräns c:a 900 kg., vikt med väska 650 gram. Ruttnar ej, mjuk och smidig även om den är våt samt slitstark.

Manskapslina med stålwire, brottgräns 850 kg., stark och eldsäker.

Bälthake av lättmetall, brottgräns 2.520 kg., lätt och rostfri. Monteringshylsor för brandslangar, vulkaniseringsapparater samt all övrig brandmateriel med kort leveranstid.

Brissmans Brandredskap, Halmstad

Telefon 3333

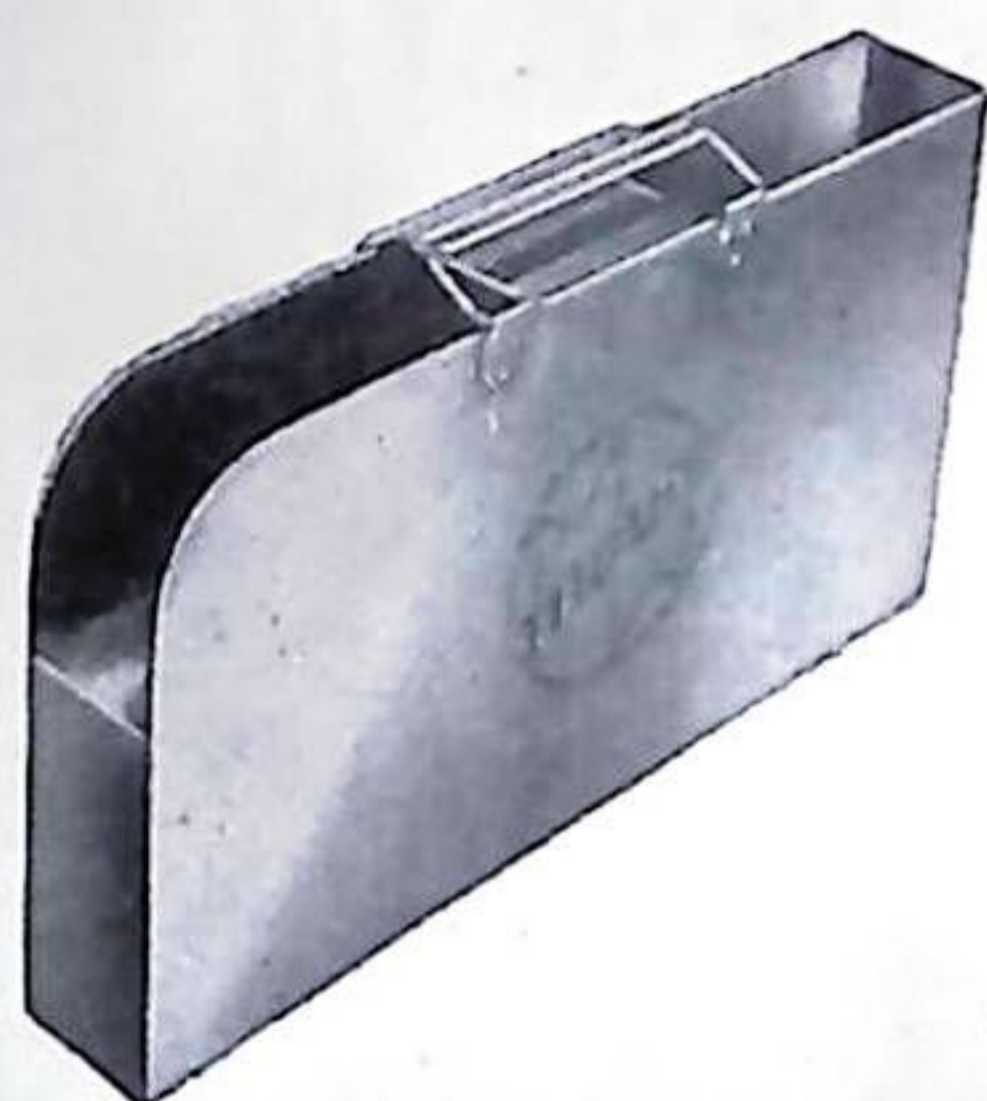
Mössmärken - Gradbeteckningar
Armbindlar - Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B

Mäster Samuelsgatan 67

STOCKHOLM

Tel. 20 78 58 och 10 05 33

M O W E
S L A N G L Å D A

av lättmetall — åter i lager

Aktiebolaget

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5

M A L M Ö

Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

Det Ni länge väntat på har kommit!

Vi ombesörjer omladdningar och kontroller av alla slag av kemiska handeldsläckningsapparater, vi undervisar och demonstrerar i dess användande. Vi försälja alla slag av brandmateriel. Spec.: Kemiska handeldsläckare, brand- och gummislang, länspumpar och kolsyresnö. Ring eller tillskriv oss för vidare upplysningar.

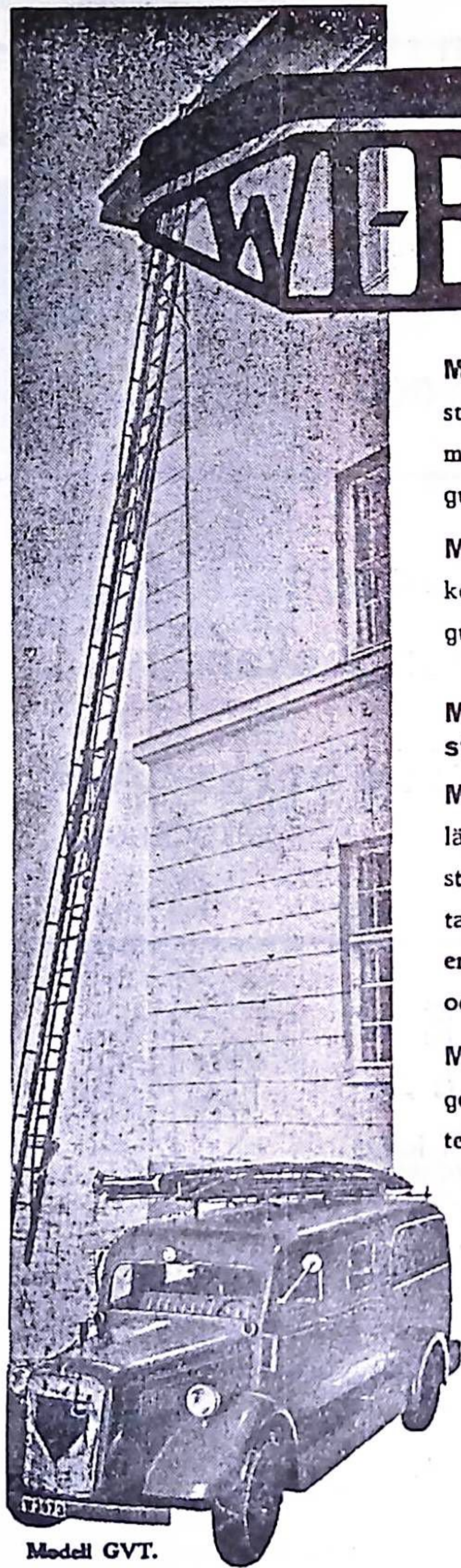
AB BRANDTJÄNST

Källgatan 15 C, VÄSTERÅS

Tel. 347 29, 367 01, 310 32

WIBE

BRANDKÅRSSTEGAR

Modell GVT.

Under årens lopp har WIBE-
STEGEN blivit allmänt känd och
omtyckt hos de flesta brandkårer
i landet.

Begär offert från oss!

Mod. UB. En speciellt för brandkårer utarbetad skarvstege. Alla stegdelar äro lika, varför ingen ordningsföljd behöver iakttagas vid montering. Tillverkas av stål eller lättmetallrör med eller utan gummiklädda stegpinnar. Längd: 2,60 meter.

Mod. GVT. 3-delad stålrörsstege. En bra brandkårsstege i kraftig konstruktion lätt att transportera på bil. Tillverkas med eller utan gummiklädda stegpinnar. Längd: 10-16 meter.

**Mekaniska förlängnings-
stegar avbröstbara.**

Mod. GGM. 3-delad stålrörsstege, längd 15 och 18 meter. Denna stege har levererats till ett flertal brandkårer och är allmänt erkänd för sin lätthanterlighet och ringa vikt.

Mod. GGFM. En kraftigare stege än GGM för upp till 24 meters längd. Den får fristående i full höjd och i 75° lutning belastas i toppen med två man. Varje stege av denna typ provas och besiktigas av godkänd besiktningsman före leverans.

Modell GGFM.

AB WIKSTRAND & BERG, MORA - Tel. 11745 växel

Antal ex.

BESTÄLLNINGSLISTA å litteratur

.....	<i>Allmänna grunder och förfaringsätt vid eldsläckning</i> , av R. Stridbeck, 1944	å 1: —
.....	<i>Allmänna synpunkter på bebyggelse med hänsyn till brandrisk och släckningsmöjligheter</i> , av R. Götherström, 1945	å 0: 75
.....	<i>Anvisningar för landsbygdens brandsyneförrättare vid utskrivande av brandsyneprotokoll</i> , av E. Rosinander, 1945	å 0: 75
.....	<i>Brandbefälet inför nya byggnadslagstiftningen</i> , av E. Ström, 1948	å 0: 75
.....	<i>Brandfarliga elektriska anordningar</i> , av R. Götherström, 1945	å 0: 75
.....	<i>Brandförsvarshandbok för kraftanläggningar</i> , 1946	å 3: —
.....	<i>Brandkårens slangproblem</i> , av I. Strömdahl, 1953	å 5: —
.....	<i>Brandpumpar. Funktion och användning</i> , av H. A:son Moberg och K. Brandsjö, 1951	å 1: —
.....	<i>Brandskyddet på lantgårdar</i> , av R. Götherström, 1945	å 0: 75
.....	<i>Brandskyddsritningar för lantmannabyggnader</i> , av Lantbrukets Brandskyddskommitté 1952	å 22: 50
.....	<i>Brandsläckning i oljehamnar</i> , av N. Grönvall (särtryck), 1952	å 0: 50
.....	<i>Brandsyn i offentliga samlingslokaler</i> , av T. Mohlin, 1946	å 0: 50
.....	<i>Brandsyn å industrier</i> , av Chr. Möller, 1945	å 0: 75
.....	<i>Brandsyneprotokoll</i> (148×210 m/m) i häften om 50 duplikat	å 2: 75
.....	” (210×297 m/m)	å 0: 06
.....	” (210×297 m/m) i häften om 25 duplikat	Minst 100 ex. å 5: —
.....	<i>Eldsläckningslära</i> , av R. Stridbeck och C. Bergström, 1946	häft. å 4: —
.....		inb. å 6: 50
.....	<i>Eldsläckningsräkningar</i> , i block om 25 triplikat, 1953	å 3: —
.....	<i>Eldsvådors förebyggande.Handledning för brandcheferna i våra mindre samhällen</i> , av R. Stridbeck, 1931	å 0: 50
.....	<i>En brandkår och dess försäkringar</i> (särtryck), 1949	å 0: 50
.....	<i>Formulär till årsberättelse</i> , block om 20 blad, 1948	å 2: —
.....	<i>Grunder och principer för brandväsendets ordnande i våra samhällen och på landsbygden</i> , av R. Stridbeck, 1942	å 0: 50
.....	<i>Handbok i brandundersökningar</i> , av J. Sundin, 1949	å 5: —
.....	<i>Handbok i oljeeldning</i> , av A. Billberg, 1949	inb. å 16: —
.....	<i>Handeldsläckningsapparater</i> , av S. Westling, 1948	å 0: 25
.....	<i>Handledning i eldsläckningstjänst</i> , av B. Hermanson, 1947	å 3: 50
.....	<i>Hjälprea för landsbygdens brandsyneförrättare</i> , av V. Tell, 1951	å 1: —
.....	<i>Hydrodynamik</i> , 1936	å 0: 50
.....	<i>Instruktion för motorsprutskötare</i> , av P. Lundgren 1945	å 0: 75
.....	<i>Kontrolljournal för brandmateriel</i> , 1952	å 1: 50
.....	<i>Lagar och förordningar ang. eldfarliga oljor och explosiva varor</i> , av V. Sommar, 1950	å 0: 50
.....	<i>Nya förordningen om explosiva varor</i> , av A. Billberg (särtryck), 1949	å 0: 25
.....	<i>Offentliga brandskyddsföreskrifter</i> , av E. Åkerhielm	å 15: —
.....	Ändringstryck nr 1 till dito, 1952	å 3: —
.....	Ändringstryck nr 2 till dito, 1953	å 6: —
.....	<i>Om brandchefens skyldigheter och rättigheter enl. den nya brandlagstiftningen</i> , av A. Ekberg, 1945	å 0: 50
.....	<i>På eldsvådeplatsen</i> , av P. Lundgren	å 0: 50
.....	<i>Räknesticka för beräkning av vattenmängder m. m.</i> , jämte beskrivning, 1947	å 7: —
.....	<i>Rökskydd</i> , studiecirkel om två brev, 1952	å 10: —
.....		ytterligare ex. per st. 0: 75
.....	<i>Rökskyddsmaterielen vid mindre brandkårer</i> , av V. Sommar, 1948	å 0: 75
.....	<i>SBF:s principritningar</i> , större formatet, 1951	å 12: —
.....	mindre formatet, 1951	å 8: —
.....	”	å 1: 25
.....	<i>Skogsbrandsläckningens teknik</i> , av R. Hjorth och T. Mohlin, 1951	å 0: 75
.....	<i>Skorstenskonstruktioner</i> , av C. Norman, 1945	å 0: 50
.....	<i>Slang och slangvård</i> , av H. Mattson (särtryck), 1952	å 0: 50
.....	<i>Slangar</i> , 1935	å 0: 50
.....	<i>Uppvärmningsanordningar</i> , av Chr. Möller, 1945	å 0: 75
.....	<i>Utbildningsreglemente för brandkårer</i> , av B. Hildebrand, 1951	häft. å 4: 50
.....		inb. å 6: 50

OBS! Bladet är perforerat i kanten och kan utrivras!

BILDBAND

till hjälp i utbildningsarbetet.

Nedanstående bildband, som utarbetats av Svenska Brandkårens Riksförbund, visa olika brand- och livräddningsredskaps användning enligt utbildningsreglementet. De åtföljas av textlista till föreläsarens ledning. Beställ här:

Band		Antal ex.
1. Slangutläggning	à 6: —	.....
2. Livräddningsredskap	à 6: —	.....
3. Skarvstegar	à 6: —	.....
4. Motorsprutans angöring vid öppet vatten	à 6: —	.....
5. Vintertjänst	à 9: —	.....
6. Utskjutsstege	à 7: —	.....
7. Brandsläckningstaktik	à 7: —	.....
8. Rötskydd — filterskydd	à 10: —	.....

Rekvirera med användande av detta beställningsblad!

Apparater för visning av bildband finnas vid många av brandkårsförbunden. Dessutom bl. a. vid civilförsvarsförbunden i länen och de större civilförsvarsföreningarna.

REKVISITION

Från Svenska Brandkårens Riksförbund, Jakobsgatan 14, Stockholm C, beställes omstående litteratur (ovanstående bildband) att sändas mot postförskott till

.....
Namn

.....
Titel

.....
Adress

(Obs.! Skriv tydligt, gärna textat)